

IZ SVETA TIŠINE

Glasilo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije

ISSN 1318-1394

Letnik XXXIII, št. 11 / november 2012

- **KONFERENCA 'VEČJEZIČNOST V EVROPI'**
- **DVANAJSTI FESTIVAL ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE**
- **OSMI GLEDALIŠKI FESTIVAL GLUHIH V MARIBORU**
- **DRŽAVNO PRVENSTVO GLUHIH V FUTSALU**

POŠILJANJE PISNEGA IN SLIKOVNEGA GRADIVA ZA GLASILO IST

V naše uredništvo prihajajo različne vrste datotek in fotografij za objavo. Radi bi vas vnovič spomnili na že napisana navodila, kako in v kakšni obliki je treba pripraviti in poslati datoteke. Le ob upoštevanju navodil bomo lahko zagotovili kakovost našega tiskanega medija.

BESEDILNE DATOTEKE

Besedila naj bodo napisana v računalniškem programu Word. Besedila, poslana v programu PDF ali skenirana, bomo zavrnil, z izjemo vabil, diplom, dopisov, priznanj itd.

SLIKOVNE PRILOGE

Pri fotografiranju je za objavo dobre fotografije potrebno upoštevati naslednje nastavitve na posameznih napravah: če so digitalne fotografije narejene s fotoaparatom, izberite nastavev kakovosti slike HQ (3072 x 2304) ali SHQ (3072 x 2304). Nekateri profesionalni fotoaparati imajo za nastavev kakovosti slike črko L (Large). Tovrstne fotografije so običajno v formatu jpg, kar ustreza zahtevam našega glasila. Če pošiljate skenirane predloge, resolucijo (kakovost slike) nastavite na 300 dpi, širina pa naj bo vsaj trinajst centimetrov. Tako skenirano predlogo shranite v formatu jpg. Če nimate kakovostnega optičnega čitalca, vam priporočamo, da nam v uredništvo pošljete izvorno predlogo. Fotografije, ki ste jih naložili s svetovnega spleta, naj imajo ločljivost vsaj 1200 x 900 točk, datoteka pa naj bo velika vsaj 440 KB. Fotografije ne smejo biti prilepljene v Wordov dokument! Ko boste besedilo v Wordu poslali po elektronski pošti, zraven pripnite še fotografije v formatu jpg. Če poslane fotografije in besedila ne bodo ustrezala navodilom, bomo članke prisiljeni zavrniti oziroma jih objaviti brez fotografij.

UREDNIŠTVO

OBVESTILO UREDNIŠKEGA ODBORA

Pred vami je novembrska številka glasila Iz sveta tišine, v kateri boste našli zanimivosti iz življenja gluhih, naglušnih, gluhoslepih in oseb s polževim vsadkom. Prejšnja številka je bila posvečena mednarodnemu dnevu gluhih, ki smo ga obeležili v Krškem. Tokratno številko posvečamo aktualnim dogodkom, športnim in kulturnim prireditvam ter humanitarnim akcijam, ki so se izvajali v društvih in na Zvezi.

Zahvaljujemo se vam za prispevke in upamo, da boste z nami sodelovali tudi v prihodnje. Glasilo Iz sveta tišine prispeva h kulturni istovetnosti in zgodovini gluhih, naglušnih, gluhoslepih ter oseb s polževim vsadkom, zato so vsi prispevki zelo pomembni.

Če bi želeli tudi sami napisati prispevek, ste pristrčno vabljeni, da ga pošljete po elektronski pošti ali na naslov Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, **s pripisom 'za IST'**.

Če se vam zdi naše glasilo zanimivo in ga želite prejemati, vas vabimo, da nam na naslov Zveze ali po elektronski pošti sporočite svoje ime, priimek in naslov, da vas uvrstimo med njegove prejemnike.

Ne pozabite tudi na spletno glasilo IST, ki je dosegljivo na spletni strani **www.zveza-gns.si**.

Še vedno velja vabilo za dejavno sodelovanje pri ustvarjanju našega skupnega glasila Iz sveta tišine. Svoje prispevke s priloženimi fotografijami pošljite na e-naslov **urednistvo.ist@zveza-gns.si**.

UREDNIŠTVO

Uvodnik

Mesec november poteka v znamenju predsedniških volitev, tekma pa se bo prevesila tudi v december. Ker so za osebe z okvaro sluha soočenja kandidatov pomembna, smo z ogorčenjem spremljali predvolilno tekmo na nacionalni televiziji, kjer jih niso prilagodili gluhih in naglušnim. Prav tako je nedopustno, da so bila soočenja na tretjem programu Televizije Slovenija predvajanja z zamikom, čeprav so nam obljubili, da se to ne bo dogajalo. Občutek, da so osebe z okvaro sluha tretjerazredni državljani, je ponižujoč.

Obenem gluhi in naglušni niso seznanjeni z dogajanjem na mnogih sejah Državnega zbora, saj ne vedo, kdaj se bodo predvajala poročila s tolmačem. Tolmačenje je v izrednih razmerah gospodarske krize, sprejemanja zakonodaje in naravnih katastrof zanje življenjskega pomena, saj nujno potrebujejo informacije v svojem jeziku. Ker za to ni ustrezno poskrbljeno, lahko le čakajo, kdaj bodo predvajana poročila v slovenskem znakovnem jeziku. Ker časa predvajanja poročil zaradi povečanega obsega prenosov parlamentarnih zasedanj ni moč natančno določiti, osebe z okvaro sluha ne vedo, kdaj bodo poročila na sporedu, in pogosto se zgodi, da je to šele v poznih nočnih urah.

Kroniko na tretjem programu Televizije Slovenija se predvaja z zamikom, zato pogosto sovпада s športom in vremenom na prvem programu, ki ju osebe z okvaro sluha množično spremljajo. Podnaslavljanje oddaj je zlasti za naglušne (65.000 uporabnikov slušnih aparatov) življenjskega pomena, zato upamo, da se bo z njim nadaljevalo ter se ga razširilo tudi na druge vsebine.

Seznanjeni smo s predvidenim načrtom krčenja sredstev za podnaslavljanje, proti čemur odločno protestiramo. Če se bo krčilo obseg podnaslavljanja, naj se občasno izključi tudi zvok! Predlagamo, naj Televizija Slovenija zvok izklopi med 19. in 20. uro, da bodo slišeci na lastni koži občutili, kako se večino časa, ko spremljajo televizijski program, počutijo gluhi in naglušni. Prav tako predlagamo, naj v času, dokler na nacionalni televiziji ne najdejo ustrežnejše rešitve, poročila s tolmačem predvajajo na drugem programu ali jih v živo tolmačijo na prvem. Na vodstvo omenjene televizije smo mnogokrat naslovili prošnjo za srečanje, a se nanjo niso odzvali.

Televiziji Slovenija smo poslali protestno pismo. Pričakujemo, da se bodo odgovorni pripravili na drugi krog predvolilnih soočenj in ustrezno poskrbeli za tolmačenje v slovenski znakovni jezik.

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije

IZDAJATELJ: Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, Drenikova 24, Ljubljana, telefon: 01/500 15 00, telefaks: 01/500 15 22 **SPLETNA STRAN:** www.zveza-gns.si
UREDNIK: Adem Jahjefendić, urednistvo.ist@zveza-gns.si **UREDNIŠKI ODBOR:** Zdenko Tomc, Franci Mulej, Boris Horvat, Nina Janžekovič, Aleksandra Rijavec Škerl, Nataša Kordiš
LEKTORICA: Barbara Perc **OBLIKOVANJE:** Franc Planinc **TISK:** Farba, grafične storitve d. o. o. Uredništvo si pridržuje pravico do objave, neobjave, krajšanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s poslanstvom in prostorskimi možnostmi glasila. V posameznih primerih mnenja posameznikov ne izražajo obvezno tudi mnenja ZDGNS. Nenaročenih besedil in fotografij ne vračamo. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisnim privoljenjem. Anonimnih prispevkov oziroma prispevkov, ki žalijo čast drugih, ne objavljamo. Glasilo je brezplačno in v javnem interesu, zaradi česar na podlagi 8. točke 26. člena Zakona o davku na dodano vrednost (UL RS št. 89/98) ni zavezano k plačilu DDV-ja. Izhaja v nakladi 3.700 izvodov.

Fotografija na naslovnici:
 Osmi gledališki festival gluhih
 v Mariboru, foto: Jan Orešnik

KAZALO

1. Uvodnik
2. S sekretarjeve mize
5. Obvestilo javnostim
7. Konferenca 'Večjezičnost v Evropi'
10. Dvanajsti festival za tretje življenjsko obdobje
11. Povej mi, kaj bereš, povem ti, kdo si
13. Vseslovenski festival nevladnih organizacij - Lupa 2012
14. Predavanje na občini Jesenice
15. Naša krajevna skupnost
16. Predavanje o Franciji
17. Lions klub pomagal z oblačili
18. Neizbrisni spomini
20. Predstavitvena delavnica za otroke
23. Predavanje o požarni varnosti
25. Pet let folklorne skupine Veselje
26. Osmi gledališki festival gluhih
27. Državno prvenstvo gluhih v futsalu
31. Hoja za dobro telesno pripravljenost
32. Turnir v malem nogometu
34. Seznam društev gluhih in naglušnih po Sloveniji

S sekretarjeve mize

Dan je takšen, kot ga vidiš sam. Naj vsi v času velikih sprememb vidimo dobro, pozitivno in spodbudno.

SOCIALNA DRŽAVA IN VARČEVALNI UKREPI

Socialna zbornica Slovenije je organizirala socialni klub, kjer je prišlo do strokovno vodene razprave med predstavniki Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, javnih služb in civilne družbe. V zadnjem času se kažejo spremembe pri izvajanju socialnih transferjev, naraščajo potrebe po varstvu starejših, zmanjšalo se je financiranje materialnih stroškov in plač zaposlenih v izvajalskih organizacijah, zlasti nevladnih, ob tem pa beležimo rast revščine in drugih socialnih problemov, kar definicijo socialne države postavlja pred veliko preizkušnjo. Predsednica Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Frida Planinc je med razpravo opozorila na Pravilnik o tehničnih pripomočkih, Zakon o osebnih asistenci ter skrb za starejše gluhe in naglušne. Veliko njenih besed so povzeli mediji.

KONFERENCA O JEZIKOVNIH TEHNOLOGIJAH

Na konferenci o jezikovnih tehnologijah, ki jo je organiziral Institut Jožef Stefan, so predstavniki ljubljanske Filozofske fakultete, med njimi tolmač mag. Boštjan Jerko in gluha učiteljica Marjeta Kulovec, predstavili večletni projekt, imenovan Korpus slovenskega znakovnega jezika. Z njim želijo zgraditi korpus omenjenega jezika in narediti korak naprej na področju njegovega raziskovanja.

Novinarska konferenca na temo socialna država in varčevalni ukrepi

RAČUNALNIŠKI PROGRAM ZA POČITNIKOVANJE

Zaključili smo s prvo fazo izdelave in usposabljanja strokovnih delavcev za uporabo računalniškega programa za počitnikovanje. S programom se začenjata novo

obdobje in nov način dela. Z njim bomo pridobili natančne podatke o obsegu uporabe in strukturi uporabnikov ter s tem zagotovili večjo preglednost in red. Sledila bo druga faza, v okviru katere bodo lahko uporabniki sami v program vnašali rezervacije oziroma pregledovali zasedenost počitniških zmogljivosti, namenjenih socialni rehabilitaciji.

Usposabljanje strokovnih delavcev za program socialne rehabilitacije

NACIONALNI PROGRAM SOCIALNEGA VARSTVA

Udeležili smo se javne razprave o Nacionalnem programu socialnega varstva ter v roku podali pisne pripombe nanj. Razveselili smo se tudi predlogov v zvezi s programom, ki nam jih je poslala gluha oseba. Vključili smo jih med predloge, ki smo jih posredovali predlagatelju programa Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve. Naši predlogi so se nanašali predvsem na skrb za starejše gluhe in naglušne, socialno rehabilitacijo, svetovanje in terapevtske programe, dnevne centre za gluhe in naglušne ter druge socialne storitve. Invalidi so kot državljani enakopravno vključeni tudi v vse ostale socialno-varstvene storitve, ki so urejene v državi.

VPRAŠALNIK EVROPSKE ZVEZE GLUHIH

Na prošnjo Evropske zveze gluhih je Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije sodelovala pri izpolnjevanju vprašalnika v zvezi z uveljavljanjem Konvencije Organizacije združenih narodov o pravicah invalidov.

Festival za tretje življenjsko obdobje

FESTIVAL ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

Aktivno smo sodelovali na Festivalu za tretje življenjsko obdobje, kjer smo opravili več kot tisoč pogovorov ter razdelili mnogo zloženek. Na ta način smo uporabnike seznanili s programom Centra možnosti, ki deluje v okviru Zveze, ter s tehničnimi pripomočki in pravicami oseb z okvaro sluha. Na festivalu so potekale številne delavnice, okrogle mize, predstavitve in predavanja. Znova se je izkazalo, da se ljudje težko soočajo z izgubo sluha v starejši dobi, zato sta čim-

prejšnja diagnostika in pomoč zelo pomembni.

SKRIB ZA STAREJŠE GLUHE IN NAGLUŠNE

Na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve potekajo pogovori o skrbi za starejše gluhe in naglušne. Ideja za samostojno enoto za gluhe in naglušne se spreminja v predlog o ustanovitvi vsaj treh oddelkov zanje v sklopu obstoječih domov za starejše. Na ministrstvu že razmišljajo o prvem oddelku v Gornji Radgoni. Povezali so se z Društvom gluhih in naglušnih Pomurja Murska Sobota, mi pa si želimo, da bi omenjeni oddelk, kjer bodo poskrbeli tudi za tehnično ureditev za osebe z okvaro sluha, čim prej zaživel.

Košarkarska reprezentanca gluhih Slovenije

STATUS KATEGORIZIRANEGA VRHUNSKEGA ŠPORTNIKA

Olimpijski komite Slovenije je objavil seznam kategoriziranih vrhunskih športnikov. Med njimi so tudi člani košarkarske reprezentance gluhih, ki so osvojili naslov evropskih prvakov. Status kategoriziranega vrhunškega športnika mednarodnega razreda pomeni priznanje za osvojene dosežke.

SOOČENJE PRESEDNIŠKIH KANDIDATOV Z INVALIDI

Nacionalni svet invalidskih organizacij Slovenije je na Univerzitetnem inštitutu za rehabilitacijo organiziral pogovor s kandidata za predsednika republike dr. Danilom Türkcom in dr. Milanom Zverom. Tretji kandidat Borut Pahor se je opravičil. Pogovarjali so se o položaju invalidov v družbi, statusu invalidskih organizacij v Sloveniji in vlogi Nacionalnega sveta invalidskih organizacij. Invalidi, med njimi tudi gluhi, so kandidata zastavili številna vprašanja, med drugim o Pravilniku o tehničnih pripomočkih, osebni asistenci, skrbi za starejše invalide in revščini.

Predsedniška kandidata sta prisluhnila invalidom

Vprašanja so kandidata zastavljali tudi gluhi

FUNDACIJA ZA FINANCIRANJE INVALIDSKIH IN HUMANITARNIH ORGANIZACIJ

Stekli so postopki za rebalans proračuna Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij za leto 2012 ter razpis za načrt dela za leto 2013. Veliko dela je bilo vloženo tudi v pripravo na novo me-

todologijo in obrazce, ki so usklajeni z zahtevami Računskega sodišča. V obrazcih, programih in načinu pisanja načrta dela je precej sprememb, zato smo nekaj srečanj posvetili seznanjanju z njimi in usposabljanju. Ker smo v poletnih mesecih sodelovali pri simulaciji nove metodologije, nam je bilo precej laže, kljub temu pa je bilo potrebnega dosti usklajevanja. Veseli smo sklepa o rebalansu, čakata pa nas seja upravnega odbora Zveze in oddaja načrta fundaciji.

KONFERENCA O SODOBNI TEHNOLOGIJI NA PODROČJU TOLMAČENJA

Evropsko združenje tolmačev in Združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik bosta septembra prihodnje leto v Ljubljani organizirala skupščino in konferenco na temo sodobne tehnologije ter prednostih oziroma pomanjkljivosti, ki jih ta prinaša, tudi na področju tolmačenja. Zanimiva tematika bo zagotovo

pritegnila številne tolmače iz držav Evropske unije in gluhe iz Slovenije. Čaka nas konec leta, ki bo z rebalansom proračuna Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij ter zaključkom dela na posebnih socialnih programih zahteval veliko osebne angažiranosti in prizadevanj. Naj bo modra misel, da je naša prihodnost tako svetla, kot jo želimo videti sami, vodilo za naše delo.

Matjaž Juhart

Evropska nevladna organizacija v uradnem razmerju z Evropskim parlamentom, Evropsko komisijo in Svetom Evrope

Bruselj, 25. september 2012

Za takojšnjo objavo

OBVESTILO JAVNOSTIM

Nova izdaja knjige Evropske zveze gluhih z naslovom Zakonodaja, ki obravnava znakovni jezik v Evropski uniji

Evropska zveza gluhih z radostjo najavlja izid druge izdaje knjige *Zakonodaja, ki obravnava znakovni jezik v Evropski uniji*. V njej je zajeta vsa zakonodaja, ki se nanaša na znakovni jezik v državah članicah Evropske unije in na nadnacionalnem nivoju.

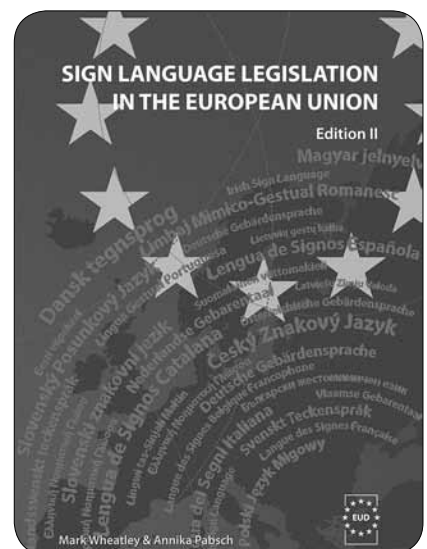
Gradivo za knjigo sta zbrala izvršni direktor Evropske zveze gluhih Mark Wheatley in strokovna sodelavka za zakonodajo Annika Pabsch, z njeno izdajo pa je zveza poudarila potrebo po ustrezni zakonodaji, ki obravnava znakovni jezik v Evropski uniji, ter njenemu razširjanju. Prav tako bo knjiga gluhe državljane Unije podprla v prepričanju, da imajo pravico do uporabe nacionalnih znakovnih jezikov.

Avtorja sta poudarila, da vedno več držav sprejema zakonodajo, ki se nanaša na znakovni jezik, zato smo nujno potrebovali pregled celotne evropske zakonodaje na omenjenem področju. Evropski avtohtoni znakovni jeziki tvorijo pomemben del raznolikega jezikovnega izvora in kulture, zato se morajo zakonodajalci zavedati, da so v nekaterih državah Unije ustrezno, drugod pa pomanjkljivo zaščiteni.

Predsednica Evropske zveze gluhih Berglind Stefánsdóttir je izrazila zadovoljstvo s pridobitvijo tako pomembne publikacije, ki dokazuje, da so avtohtoni nacionalni znakovni jeziki Evrope prepoznani in na različne načine omenjeni v številnih dokumentih. Evropska unija in njene članice morajo razumeti in sprejeti dejstvo, da so znakovni jeziki za gluhe osebe življenjskega pomena, saj jim omogočajo, da postanejo enakovredni državljani.

Za evropski dan jezikov 26. septembra bo Evropska zveza gluhih v sodelovanju z evropskim poslancem dr. Ádámom Kóso v Evropskem parlamentu organizirala sprejem ob izidu knjige, na katerem bodo spregovorili predstavniki Evropskega invalidskega foruma, Evropske komisije, Evropskega parlamenta in Sveta Evrope.

Več informacij o knjigi lahko dobite pri svetovalcu Evropske zveze gluhih za odnose z javnostmi Larsu Knudsen (lars.knudsen@eud.eu) ali na spletnem naslovu zveze <http://www.eud.eu>.

Predsednica: Berglind Stefánsdóttir – izvršni direktor: Mark Wheatley
Evropska zveza gluhih – Rue de la Loi/Wetstraat 26/15 – 1040 Bruselj – Belgija
<http://www.eud.eu>

Evropska nevladna organizacija v uradnem razmerju z Evropskim parlamentom, Evropsko komisijo in Svetom Evrope

O Knjigi:

Druga izdaja knjige Zakonodaja, ki obravnava znakovni jezik v Evropski uniji, predstavlja poglobljeno posodobitev pravnega statusa znakovnih jezikov v državah članicah Evropske unije in na nadnacionalnem nivoju.

O avtorjih:

Britanec Mark Wheatley je od leta 2007 izvršni direktor Evropske zveze gluhih, nekdanji direktor podjetja za medijsko oblikovanje Red Lizard, ki ga upravljajo gluhi, ter član strokovne skupine za človekove pravice v Svetovni zvezi gluhih.

Nemka Annika Pabsch je strokovna sodelavka za zakonodajo v Evropski zvezi gluhih. Diplomirala je na univerzi v Bristolu in Hamburgu ter se v zadnjem času posveča zakonodaji, ki obravnava znakovni jezik, zlasti z vidika uresničevanja določb Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov.

O znakovnih jezikih:

Znakovni jeziki so naravni jeziki, ki imajo enake jezikovne značilnosti kot govornjeni jeziki. Skozi leta so se razvili v različnih skupnostih gluhih po svetu in Evropi. Kljub razširjenemu prepričanju, da v svetu ali v Evropi obstaja en sam univerzalni znakovni jezik, temu ni tako. Kot govornjeni, se tudi znakovni jeziki močno razlikujejo od države do države ali med etničnimi skupinami, zato v nekaterih državah obstaja več kot en znakovni jezik ali dialekt.

O Evropski zvezi gluhih:

Evropska zveza gluhih je neprofitna evropska nevladna organizacija s sedežem v Bruslju, ki jo sestavljajo nacionalne zveze gluhih. Kot edina nadnacionalna organizacija gluhe osebe zastopa na evropskem nivoju v vseh 27 državah članicah Unije, vključujoč Islandijo, Norveško in Švico. V Svetu Evrope ima participativni status in je polnopravna članica Evropskega invalidskega foruma.

O evropskem dnevu jezikov:

Na pobudo Sveta Evrope se evropski dan jezikov od leta 2001 vsako leto praznuje 26. septembra. Njegov namen je opozoriti na bogato jezikovno raznolikost v Evropi, ki jo je potrebno podpirati in ohranjati. Evropska zveza gluhih je dosegla, da vključuje tudi znakovni jezik.

Naročilo knjige:

Če želite knjigo naročiti, se obrnite na svetovalca za odnose z javnostmi Evropske zveze gluhih Larsa Knudsen po e-pošti lars.knudsen@eud.eu.

Cena knjige:

20 evrov + poštnina

Navajanje knjige kot vira:

Wheatley, M. & Pabsch, A. (2012). Sign Language Legislation in the European Union – Edition II. Brussels: EUD.

*Predsednica: Berglind Stefánsdóttir – izvršni direktor: Mark Wheatley
Evropska zveza gluhih – Rue de la Loi/Wetstraat 26/15 – 1040 Bruselj – Belgija
<http://www.eud.eu>*

Prevzem jezikovnega priznanja

KONFERENCA 'VEČJEZIČNOST V EVROPI'

Sočasno s predsedovanjem Cipra Evropski uniji na omenjenem otoku potekajo številne prireditve, povezane z združeno Evropo. Med njimi je bila tudi deseta konferenca 'Večjezičnost v Evropi'.

Prva konferenca o večjezičnosti je potekala leta 2002 v Barceloni. Kraj ni bil naključno izbran, saj je katalonska prestolnica v svet simbolično ponesla sporočilo o pomembnosti medsebojnega spoštovanja in sprejemanja večjezičnosti. Na njej so sprejeli usmeritve delovanja za prihodnjih deset let ter največ pozornosti namenili pomenu jezika in večjezičnosti. Poudarili so, da je pomembno, da se vsak evropski državljani poleg maternega nauči še dva svetovna jezika. S tem namenom so članice Unije pozvali, naj ob evropskem dnevu jezikov 26. septembra podelijo nagrade najboljšim nacionalnim jezikovnim projektom.

Tema na področju jezika je bila vsako leto drugačna in vsako leto

je Center za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja, ki deluje v imenu Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport ter Evropske komisije, podelil jezikovne nagrade. Leta 2004 je nagrado prejelo Združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik, leta 2009 pa Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije. Prav tako je bila Zveza letos v ožjem izboru za nagrado.

V Evropski uniji in Evropskem parlamentu so se odločili, da deseto obletnico večjezičnosti v Evropi obeležijo na prav poseben način. V ciprskem mestu Limassol so organizirali konferenco 'Večjezičnost v Evropi' in s tem proslavili deseto obletnico. Da bi imela konferenca poleg strokovnega tudi svečan pridih, je Unija vseh 27 držav članic pozvala, naj izberejo najboljši projekt desetletja v svoji državi.

Slovenijo je na svečanem dogodku zastopala Zveza društev gluhih in naglušnih s projektom 'Multimedijski spletni slovar slovenskega znakovnega jezika in mednarodne kretnje' iz leta 2009. To je veliko priznanje našemu dolgoletnemu delu in sodelovanju.

Evropska unija nas je povabila, naj omenjeni projekt predstavimo na

Dobitniki jezikovnih priznanj

Frida Planinc in Mark Wheatley

Spremljanje konference

Naš razstveni prostor

letošnji konferenci, kjer so med vsemi izbrali najboljše. Dogodka sva se kot predstavnika Slovenije udeležila predsednica in sekretar Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Frida Planinc in Matjaž Juhart. Pridružil se nama je sodelavec Gorazd Orešnik, ki je v tekmovalnem delu pomagal predstaviti naš plakat, poskrbel za tehnično podporo ter dogajanje posnel.

PREDSTAVITVENI PROSTOR

Prvega dne smo se registrirali in pripravili predstavitveni prostor. Postavili smo lično izdelan plakat ter razstavili tiskane in video materiale, ki smo jih izdelali na Zvezi. Za predstavitev naše spletne strani, ogled video vsebin v znakovnem jeziku in s podnapisi ter slovarjev smo uporabili prenosni računalnik. Lokacija predstavitvenega prostora ob vhodu v konferenčno dvorano ter v bližini Evropske komisije in parlamenta je bila izvrstna, zato smo pritegnili veliko pozornosti. Materiali so hitro pošli, z namenom približati svet gluhih sliščemu okolju, pa smo izrekli tudi veliko besed.

PROGRAM KONFERENCE

Konference se je udeležilo okrog petsto registriranih delegatov in povabljenih gostov iz sedemindvajsetih držav Evropske unije. Na njej smo se zbrali predstavniki politike, stroke, nevladnega sektorja, izobraževalnih ustanov in prostovoljnih organizacij, da bi prisluhnili drug drugemu. Iz Slovenije so bili kot most med Unijo in izvajalci jezikovnih projektov povabljeni tudi predstavniki ljubljanske Pedagoške fakultete in Pedagoškega inštituta ter Centra za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja.

Najprej so nas nagovorili posebni gosti – med drugimi evropska komisarka za izobraževanje, kulturo, večjezičnost in mlade, predstavniki Evropske komisije in parlamenta ter ciprski minister za izobraževanje in kulturo. Sledila so predavanja strokovnjakov s področja jezikovne politike. Na naš poziv se je na kon-

ferenci poleg šestih uradnih jezikov uporabljalo tudi mednarodno krettnjo. Na ta način smo s svojo prisotnostjo omogočili, da je bilo na tako pomembni evropski konferenci videti tudi znakovni jezik.

Obravnavalo se je tudi posebne teme – strategijo, jezikovne politike do leta 2020, program Erasmus, jezikovno industrijo v globalnem svetu ter jezikovno politiko in zakonodajo. Sledila je razglasitev najboljših in podelitev priznanj, ki so jih prejeli vsi projekti. Slovenska predstavnica, predsednica Zveze Frida Planinc, je priznanje prejela od evropske komisarke za izobraževanje, kulturo, večjezičnost in mlade Androulle Vassiliou. Poudarili so, da so vsi projekti pomembni in prižigajo luč prihodnosti, ter se vsem zahvalili za opravljeno delo.

Pet projektov iz Italije, Belgije, Norveške, Romunije in Litve, ki so hkrati zaobjeli več jezikov in veliko število uporabnikov ter so praktično podjetniško uporabni, je prejelo posebno priznanje. Ocenjevalo se jih je glede na tri kriterije – pokrivanje čim večjega števila jezikov (nagrajeni projekti so pokrili najmanj sedem jezikov), čim večje število uporabnikov (vsaj nekaj sto tisoč) ter podjetniški duh inovacije za zmanjšanje brezposelnosti. Slovenija tem kriterijem ni zadostila, saj je naš projekt pokrival dva jezika (slovenski znakovni jezik

Pogovor s članom Evropske komisije

in mednarodno krettnjo), uporablja pa ga okrog tisoč gluhih in nekaj tisoč slišočih.

OBISK PREDSTAVNIKOV EVROPSKE ZVEZE GLUHIH

Slovenski predstavitveni prostor sta obiskala tudi predsednica in direktor Evropske zveze gluhih, ki sta nam čestitala za uspešno promocijo znakovnega jezika v Evropi. Dogovorili smo se, da nagrajeni projekt kot primer dobre prakse predstavimo na srečanjih Evropske- in Svetovne zveze gluhih. Sešla sta se tudi z organizatorji ter prisostvovala konferenci.

Znakovni jezik se je na tako visokem nivoju, kot uradni jezik v okviru Evropske unije, pojavil prvič, tolmački mednarodne krettnje pa so na odru lahko videli vsi udeleženci konference.

Ponosni smo, da smo na konferenci častno in dostojno predstavljali Slovenijo. Za podporo se zahvaljujemo Centru za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja, Evropski komisiji pa za vabilo in možnost sodelovanja.

Želimo si, da bi naš projekt obrodil sadove tudi v evropskem prostoru. Evropski parlament in komisija zaposlujeta veliko število tolmačev, radi pa bi, da za svoje potrebe v kratkem zaposlijo tudi tolmača znakovnega jezika.

Naj zaključim z mislijo predsednice Zveze Fride Planinc, ki meni, da če v Evropi državljanom priznavamo pravico do izražanja in prejemanja informacij v maternem jeziku, bi bilo potrebno enako obravnavati tudi gluhe. Spoštovati je treba tudi nacionalne znakovne jezike gluhih, zato naj se ti uporabljajo tako v Evropskem parlamentu in komisiji kot na mednarodnih srečanjih gluhih v okviru Evropske- in Svetovne zveze gluhih.

Konferenca

Matjaž Juhart

DVANAJSTI FESTIVAL ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

Nekdo je rekel: starost je brodolom.

Jaz pa mislim, da je samo drugačen lom svetlobe; svet je lahko enako lep, kakor je lepo leto v vseh letnih časih. Življenje je lepo v vseh obdobjih – in ga radi živimo.

Tone Pavček

Oktobra je v Cankarjevem domu v Ljubljani pod častnim pokroviteljstvom predsednika republike dr. Danila Türka potekal dvanajsti Festival za tretje življenjsko obdobje, osrednji dogodek letošnjega Evropskega leta aktivnega staranja in solidarnosti med generacijami.

V treh dneh je obiskovalcem vseh generacij v okviru izobraževalnega in strokovnega programa ponudil številna zanimiva in koristna predavanja, delavnice, predstavitve ter pogovore. Pester kulturni program na več lokacijah Cankarjevega doma s posebnimi dogodki v Linhartovi dvorani je pripravilo več kot dva tisoč nastopajočih. Na sejmski razstavi v okviru festivala se je predstavilo več kot dvesto razstavljalcev z informacijami, izdelki in storitvami, ki spodbujajo aktivno staranje, izboljšujejo življenje, tako starejših kot ostalih generacij, ter prispevajo k uresničevanju sodelovanja in solidarnosti med generacijami.

Poseben del festivalskega dogajanja je bil namenjen strokovnim razpravam o aktualnih vprašanjih – pokojninski ter ostalih reformah,

ekonomski in siceršnji udeležbi starejših v družbi, vzpostavitvi učinkovitega in finančno vzdržnega sistema dolgotrajne oskrbe ter oblikovanju prijaznega bivalnega okolja, tako za starejše kot ostale generacije. Zelo zanimive vsebine za vse generacije so predstavili v 'medgeneracijskem kotičku', obiskovalci pa so si lahko ogledali kar šestih umetniških razstav.

Program sta sooblikovala soorganizator festivala Zveza društev upokojencev Slovenije s številnimi predstavitvami in delavnicami ter partner festivala Mestna občina Ljubljana. Na njihovem razstavnem prostoru se je predstavilo tudi Društvo gluhih in naglušnih Ljubljana z delavnico 'Komunikacija nas bogati'.

Festival za tretje življenjsko obdobje uveljavlja prepričanje, da ima Slovenija v populaciji starejših velik ustvarjalni in delovni potencial. Z njim se želi pokazati, kaj zmore starejša generacija ter kakšne so poti do njenega enakopravnega vključevanja v družbene tokove in progra-

me, ki bodo starejše obravnavali kot enakopravni del prebivalstva.

Po ocenah Svetovne zdravstvene organizacije osebe z okvaro sluha tvorijo od 7 do 10 odstotkov celotne populacije, to pa v Sloveniji predstavlja od 150.000 do 200.000 prebivalcev. Raziskava, ki jo je opravila Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, je pokazala, da je 46 odstotkov oseb z okvaro sluha v Sloveniji starejših, kar v številkah pomeni skoraj sto tisoč prebivalcev.

Z namenom informiranja starejših in širše javnosti je odbor naglušnih, ki deluje pri Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije, že sedmič sodeloval na omenjenem festivalu. S predstavitvijo Centra možnosti smo želeli obiskovalcem predstaviti delovanje tehničnih pripomočkov, jim svetovati ter gluhe ali naglušne starejše državljane informirati o tehničnih pripomočkih za premagovanje komunikacijskih ovir.

Za aktivno vključevanje v življenje in preprečevanje socialne izključenosti iz družbe je za naglušne najpomembnejši pravilno nastavljeni slušni aparat. Ker pa mnogi, ki so obiskali naš razstveni prostor, niso seznanjeni s svojimi pravicami in načinom, kako priti do slušnega aparata, smo izvedli veliko individualnih pogovorov in svetovanj. Uporabnike slušnih aparatov smo

Svetovali smo več kot tisoč obiskovalcem

Gneča pred našim razstavnim prostorom

opozorili na pravilno vzdrževanje, servisiranje in čiščenje. Za neustrezno ravnanje s slušnim aparatom namreč šteje, tudi kadar uporabnik pri uporabi in vzdrževanju ne upošteva navodil proizvajalca in pri dobavitelju ali serviserju enkrat letno ne opravi brezplačnega pregleda ter čiščenja aparata.

Obiskovalcem smo predstavili tehnične pripomočke, za katere so veliko zanimanja pokazali svojci, ki imajo družinskega člana z okvaro sluha. Tistim, ki slabše slišijo ali že uporabljajo slušni aparat, smo omogočili, da so praktično preizkusili pripomočke, kot so telefon z možnostjo uravnavanja glasnosti in barve govora, indukcijsko zanko, budilke in elektronske varuške s svetlobnim pokazateljem, zvonec, požarni alarm, indukcijske zanke za prenosne telefone ter prenosne telefone za naglušne.

Letošnji festival je bil festival uspehov, saj je naš razstveni prostor obiskalo več kot tisoč informacij željnih obiskovalcev. Več kot 180 posameznikom smo razdelili informativno gradivo, se z njimi pogovorili, jim svetovali ter z njimi preizkusili različne tehnične pripomočke.

Organizatorjem se zahvaljujemo za izvrstno organizacijo festivala in strateško lokacijo našega razstavnega prostora.

Adem Jahjefendić

Povej mi, kaj bereš, povem ti, kdo si

Tina Košir Mazi je strastna ljubiteljica knjig, ki je ljubezen do pisane besede uspešno združila s poklicno potjo. Poleg tega da je ena od avtoric in voditeljic oddaje Knjiga mene briga, v Trubarjevi hiši literature vodi serijo večerov 'Povej mi, kaj bereš, povem ti, kdo si', kjer se z gosti pogovarja o knjigah, ki so se jim najbolj zapisale v srce. In katere knjige navdihujejo njo?

Povej mi, kaj bereš?

Ravno sem prebrala Ecovo Praško pokopališče (Umberto Eco: Praško pokopališče, Mladinska knjiga, 2012, op. a.), vedno pa berem tudi nekaj pesniških zbirk hkrati. Nenehno, stalno pravzaprav, prebiram Hafisa in Rumija. V teh časih, ki te zelo lahko prepričajo, da so strašni in 'tmurni', se mi zdi imeti nekakšno bilko, ki se je oprimeš in po kateri ves čas plezaš iz teme, nujno za preživetje. Zame je to absolutno poezija sufijskih modrecev. Začenjam tudi s prebiranjem literature filozofov kašmirskega šivaizma za doktorat ter berem roman Amitava Ghosha The Glass Palace.

Predvidevam, da si ne predstavljaš življenja brez knjig. Sploh mine dan, ko ne odpereš knjige?

Mine, ne bom rekla, da ne. Tudi zahvaljujoč mojemu kužku in mojemu dragemu možu, ki me odpeljeta kam v naravo, kjer gledam še kam

Tina Košir Mazi (foto: Aljoša Rebolj)

drugam kot v knjižni papir. Življenja brez knjig pa si res ne predstavljam in tako je že od nekdaj. Z mamo sva živeli pri dedku in babici in dedek je ogromno bral, vedno je bral. Tudi moja mama je vedno brala. Ker so pri nas vsi brali, je bilo pravzaprav branje edino, kar si lahko počel tudi sam.

Torej si imela v otroštvu lep vzor za poseganje po knjigah?

Starši se velikokrat jezijo na učitelje, da šola otroke premalo motivira, da bi brali, a mislim, da šola absolutno ne more narediti tistega, kar lahko doma, s tem da imajo knjige in da odrasli berejo. Samo to dvoje. Če pa starši ne berejo, mora biti otrok malo poseben, da kljub temu bere. To so redke izjeme, prav gotovo pa ne pravilo. Ne morem reči, da sem bila kaj posebnega, preprosto sem živela v takšnih okoliščinah, da sem se znašla v svetu knjig, in tako je tudi ostalo.

Tina Košir Mazi in Amitav Ghosh na Fabuli 2012

Povedala si, da bereš več knjig hkrati. Kako združuješ branje tistih knjig, ki jih zaradi svojega poklica moraš prebrati, in tistih, ki jih želiš prebrati?

Tako da sem si poklicno pot naredila takšno, da zelo sledi mojim lastnim željam. Večinoma imam to srečo, da imam povsod razumevajoče urednike, ki me vedno podpirajo. Začenši z Andrejem Blatnikom, tudi urednikom oddaje Knjiga mene briga, ki ima veliko poslušalca za naše želje in vse tisto, kar želimo delati sami. Tako da tudi poklicno berem knjige, ki me zanimajo. Nobene prisile ni. Pri vodenju veliko sodelujem s Študentsko založbo, ki naredi jagodni izbor avtorjev, tudi svetovnih. Včasih se v šali sprašujem, zakaj bi hodila okoli, ko sedim v Ljubljani, k meni pa prihajajo svetovni pisatelji? Zelo sem hvaležna za ta privilegij. Imeti možnost delati tisto, kar te res izpolnjuje, čutim kot veliko srečo in bogastvo v življenju. Težko si predstavljam, da bi bila v nekem rutinskem poklicu, saj bi verjetno v enem tednu postala depresivna.

Srečuješ se z mnogimi vodilnimi slovenskimi in svetovnimi avtorji. Na kakšen način te ta srečanja bogatijo?

Prvič s tem, da se moram branja lotiti bolj spoštljivo in študijsko, zato sem včasih pri branju tudi manj površna. Če berem samo tisto, kar želim, lahko preskakujem, kar mi ni všeč. A

včasih se biseri skrivajo tam, kjer jih ne pričakuješ. Študirala sem filozofijo in primerjalno književnost in na obeh študijah je bilo precej branja. Hvaležna sem, da so mi profesorji dali v branje tudi tista dela, do katerih sama ne bi prišla, a so me na nek način pomembno sooblikovala. Druga stvar pa je, da so to ljudje, ki imajo izjemno bogate notranje svetove, so izjemno razgledani, veliko razmišljajo in imajo nekonvencionalen pogled na življenje, zato menim, da so to ljudje, ki obvladajo jezik in imajo najširše ter najgloblje svetove. Ludwig Wittgenstein je rekel: »Meje mojega jezika so meje mojega sveta.« Tisto, česar ne moremo jezikovno artikulirati, in to je tudi dokazano, v svetu težje zaznavamo. Na primer Eskimi poznajo sto besed za sneg in njihovo čutenje ter dojetanje sveta morata biti popolnoma drugačna od našega. Mislim, da nam vsaka nova beseda, ki jo spoznamo, odpre dodaten košček sveta, dodatno notranje ozemlje. V tem smislu so pisatelji ljudje, ki so izjemno navdihujoči.

Kateri žanr ti je najbližje, poleg, predvidevam, filozofske literature?

Vsi! Zelo rada imam tako poezijo kot prozo. Tudi filozofijo, strokovno literaturo, humanistiko. To je bogastvo, ki mi ga je omogočila oddaja Knjiga mene briga, kjer se trudimo pokrivati čim širši spekter. Nekako sem prisiljena biti v stiku z vsem, kar se dogaja in izhaja. Včasih se počutim kar nekako

renesansno, v smislu, da me vse zanima in se težko omejim. Edino, česar ne morem brati, česar res organsko ne prenesem, je slaba literatura. Literatura, ki ima slab jezik, stereotipne zaplete, stereotipne značaje. To pa zato, ker sem prebrala zelo veliko dobre literature. Je tako, kot da si navajen na zelo dobro kuhinjo, kuhinjo pretanjenih in prefinjenih okusov, potem pa ti nekdo skuha juho iz vrečke. Verjamem, da ti je, če vse življenje ješ juho iz vrečke, to res odlična hrana. A zdi se mi, da se ti, če imaš dostop do česa drugega, razvijajo neke druge brbončice, in dejansko ti gre ob juhi iz vrečke na bruhanje. Tako gre tudi meni. V Sloveniji še vedno izhaja veliko dobre literature in tudi dogaja se precej kakovostnih stvari, tako da ima človek možnost priti v stik z njimi.

Bi priporočila naslov ali dva za tiste bralce, ki so šele začeli posegati po knjigah ali redko posežejo po njih?

Od knjig, ki so lahko berljive, a so meni ljube ... vedno znova me očara Agatha Christie. Lahko bi jo uvrstili med trivialno literaturo, a ni trivialna. Ti liki so zelo lepo narejeni, tudi zapleti so zelo inteligentni in ona zelo dobro opazuje družbo. Agatha Christie absolutno priporočam! Zelo rada imam tudi Jane Austin. Ta svet je vseč velikemu številu ljudi, saj gre za romane, ki znajo biti precej ljubezenski. Tisto, kar pa mi je bilo všeč med večjimi uspešnicami v zadnjih petih letih, je Jej, moli, ljubi (Elizabeth Gilbert: Jej, moli, ljubi; Učila International, 2008, op. a.). To so knjige, ki so nekje na meji in za katere mislim, da bi lahko bile vseč večjemu številu bralcev.

Pa za zahtevnejše bralce?

Naj gledajo oddajo Knjiga mene briga. Na sporedu je vsak ponedeljek.

Za konec mi povej še, kdo si?

Mislim, da nihče, ki bere in razmišlja, na to vprašanje ne more odgovoriti in se ga niti ne more nehati spraševati. In prav v tem je čar.

Nina Novak

Vseslovenski festival nevladnih organizacij Lupa 2012

Vsako leto, letos že enajstič po vrsti, se v slovenski prestolnici predstavljajo nevladne organizacije, ki na različne načine prikazujejo svoje dejavnosti. Številne stojnice v središču Ljubljane, opremljene z barvnimi plakati, izvirnimi izdelki in promocijskim materialom, med katerimi se je sprehajala živahna množica ljudi, so že v dopoldanskem času nakažovale, da se je festival tudi uradno začel.

Z Jerico sva v Ljubljano prispeli precej zgodaj, se sprehodili po mestu in si v lokalu ob Ljubljaniči privoščili kavo. Umaknjeni od mestnega vrveža sva uživali v pogovoru in toplih sončnih žarkih ter skoraj pozabili na čas. Ko sva opazili Martino, Mirsado, Uršo in Zlato, kako hitijo čez Prešernov trg, sva pohiteli proti naši stojnici. Delili smo si jo z zavodom Racio Social iz Celja, ki sta ga zastopali gospe Mojca in Urška.

Stojnico smo obložile z zloženkami in informacijsko-promocijskimi materiali. Množica ljudi je ves čas hitela mimo nas, nekateri so si ogledovali stojnice, drugi kaj vprašali, nato pa odhiteli naprej. Poleg predstavitev različnih organizacij je potekal tudi zabavni program. Zabavali so nas navijači, akrobati, plesalci in igralci.

Društvo Auris v projektu Prehod mladih s posebnimi potrebami iz šole na trg dela nastopa kot partner. Pripravili smo tudi skeč, s katerim smo želeli pokazati, s kakšnimi težavami se srečujemo pri komunikaciji. Na začetku smo imeli na odru nekaj treme, ki je hitro minila, saj je predstava gladko stekla. Ko smo zaključili, smo se vrnili k stojnici, pospravili rekvizite, ki smo jih uporabili za

nastop, nato pa v izmenah odšli na zasluženo kavo.

Na stojnici je bilo živahno vse do poznega popoldneva. Pri nas se je zaustavilo nekaj prijateljev in znancev ter tistih, ki so jih zanimale informacije o izgubi sluha ali so iskali

pomoč v zvezi s prehodom iz šole na trg dela. Preživeli smo prijeten in koristen dan. Menim, da se moramo tovrstnih prireditev redno udeleževati, saj se je izkazalo, da mnogi ljudje okvaro sluha skrivajo in o njej ne želijo govoriti.

Petra Čanak

Predstavitve dejavnosti društva in projekta Prehod

Stojnica

Skeč

Ozaveščanje javnosti o gluhoti in naglušnosti postaja vedno bolj prepoznavna dejavnost Medobčinskega društva gluhih in naglušnih za Gorenjsko Auris Kranj. Zlasti odkar se je naši ekipi pod vodstvom sekretarke Zlate Crljenko kot predavateljica pridružila delovna terapevtka Darja Pajk, ki se je z izgubo sluha srečala v odrasli dobi. Na njen predlog smo v okviru prireditev ob mednarodnemu dnevu gluhih organizirali predavanja za javne ustanove – občine, upravne enote, zdravstvene domove, socialne službe in šole.

Prvi se nam je prijazno odzval direktor občinske uprave Jesenice Vitomir Pretnar, ki nas je povabil k sodelovanju. Sredi oktobra smo tako v občinski konferenčni dvorani organizirali eno prvih predavanj za zaposlene na občini, ki so se nam pridružili za dobro uro.

Namen predavanja o gluhoti in naglušnosti je predvsem seznanjanje s tem, kako gluhi in naglušni doživljamo komunikacijo, s kakšnimi težavami se soočamo v uradnih postopkih in življenju ter kaj pogrešamo pri naših sogovornikih. Kot

Darja Pajk

Predavanje na občini Jesenice

je ob podpori sodelujočih razložila predavateljica, so lastne izkušnje zagotovo neizčrpen vir neprijetnih položajev, slabe volje in različnih težav zaradi izgube sluha.

Prikaz komunikacije gluhih v slovenskem znakovnem jeziku brez tol-

mačenja je predstavljal enega dinamičnih vložkov med predavanjem. S tem smo slušateljem omogočili doživeti občutek izključenosti iz družbe ter negotovost gluhih in naglušnih pri razumevanju okolice. Na kratko smo predstavili tudi društveno dejavnost, publikacije, zloženke in projekte, na koncu pa je članica Mirsada v slovenskem znakovnem jeziku izvedla pesem Ne slišim.

Navdušen aplavz nam je povedal vse, udeleženci predavanja pa so bili najbolj zadovoljni s preprostim in razumljivim načinom, s katerim smo jih seznanili z našo nevidno invalidnostjo. Tudi mi smo zadovoljni zapustili občinsko stavbo, saj so bili naši slušatelji izjemni. S sodelovanjem so nam dali zagon za nadaljnje delo.

Srčno in iskreno upamo, da smo s predavanjem vsaj deloma olajšali in poenostavili obisk marsikateri gluhi ali naglušni osebi na občini Jesenice ter da bodo udeleženci predavanja občutke, ki smo jih podelili z njimi, lahko koristno uporabili pri delu.

Ozaveščanje sta Darja in Zlata v zagonu nadaljevali s predavanjem na oddelku za delovno terapijo na Zdravstveni fakulteti, kjer sta dvainšestdesetim študentom predstavili, kaj gluhoti in naglušnosti pomenita v praksi. Njihov odziv in zanimanje sta pokazala, da je svetu slišočih nujno pristopiti in jasno spregovoriti o težavah, ki jih imamo. Le na tak način bomo lahko zrušili pregrade, ki so med nami.

Boris Horvat Tihi

Mirsada recitira pesem

Udeleženci predavanja

NAŠA KRAJEVNA SKUPNOST

Prvo oktobrsko soboto so Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih za Gorenjsko Auris Kranj povabili na zanimivo predstavitev dejavnosti v krajevni skupnosti Huje – Planina, v kateri društvo deluje.

Predstavitev v mestnem središču

Srbsko kulturno-prosvetno društvo Sveti Sava

V starem mestnem jedru, ob znamenitem mestnem vodnjaku, je potekala zanimiva, lahko bi rekli multikulturna, prireditev, ki si jo je ogledalo veliko obiskovalcev. Največ pozornosti so pritegnili nastopajoči iz kulturnega društva Sveti Sava, ki so v narodnih nošah predstavili pesmi in plesе svojih rojstnih krajev. Živahni ritmi nekdanje skupne domovine so premamili tudi članico našega društva Mirsado, da se jim je pridružila pri plesu.

Na stojnicah smo predstavili pestro dejavnost društva, zloženske, časopise, slovenski znakovni jezik ter skupni projekt z zavodom Racio Social, imenovan Prehod mladih s posebnimi potrebami iz šole na trg dela, ki ga sofinancirata Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve ter Evropska socialna skupnost.

Bilo je res enkratno, lahko bi rekli jugonostalgično doživetje. Lakoto in žejo smo si potešili z dobrotami, katerih vseh imen sploh ne poznamo. Pukali smo burek, baklave, pravo bosansko kavo, pa ratluk in še in še. Po prireditvi smo se zapletli v pogovor in ugotovili, da so plesalci in pevci pravzaprav naši sosedje, zato smo jih povabili na kratek obisk in ogled društva, z obljubo, da jim obisk v bližnji prihodnosti zagotovo vrnemo.

Boris Horvat Tihi

Izlet v Olimje

Sredi oktobra nas je v deževnem jutru pred društvom počakal avtobus, ki nas je odpeljal v Olimje. Pot do cilja je med klepetom hitro minila. Žal pa tudi v Olimju vreme ni bilo dosti boljše kot doma na Primorskem.

Gasilska

Kljub dežju nas je prevzelo čudovito pročelje samostana, najprej pa nas je pot vodila do čokoladnice, kjer so se nam ob vsej čokoladi pocedile sline. Zgodovina čokoladnice sega več kot sto let nazaj, vmes so jo zaradi pomanjkanja surovin zaprli, nato pa v devetdesetih letih prejšnjega stoletja vnovič odprli ter pričeli s prodajo ročno izdelanih čokoladnih dobrot.

Navdušeni nad čokolado smo pohiteli v minoritski samostan, kjer nas je čakal pater, ki nam je razkazal cerkev in staro lekarno. Vreme žal ni dopuščalo, da bi se bolj umirjeno sprehodili skozi zeliščni vrt, kjer raste več kot dvesto zdravilnih rastlin. V samostanu živijo redovniki sv. Frančiška, imenovani tudi manjši bratje ali minoriti, ki so v Olimju oživili slavno zeliščarsko tradicijo.

Ogledali smo si tudi cerkev, ki so jo leta 1665 v baročnem slogu zgradili redovniki pavlinci in jo posvetili Mariji vnebovzeti, ter staro lekarno. Novozgrajena cerkev je v tistem času privabljala romarje od blizu in daleč, mi pa smo si za popotnico in zdravje nakupili zdravilnih zelišč.

Po končanem ogledu se je skupina razdelila. Nekateri so se odpravili v Terme Olimje, kjer so se predali užitek termalne vode, drugi pa smo se sprehodili po okolici, saj je dež ponehal. Povzpeli smo se na domačijo Jelenov greben, kjer smo videli veliko jelenov in jih nahranili.

Dan smo zaključili z večerjo v pivnici Haler, kjer imajo lastno pivovarno. Sprehodili smo se skoznjo, predstavili pa so nam tudi postopek pridelave piva. Po zasluženih večerji smo se zadovoljni odpravili domov.

Mojca Komel

Predavanje o Franciji

Zala predstavlja Pariz

V začetku oktobra smo v društvu s pomočjo potopisnega predavanja skozi Strasbourg in Reims potovali v Pariz. Predavanje je pripravila hči članice Darje, Zala Pajk. Zala je srednješolka, ki obiskuje škofijsko gimnazijo in se uči francoščine, v sklopu omenjenega predmeta pa so se s šolo odpravili na ekskurzijo v Francijo.

Najprej smo se ustavili v Strasbourg, glavnemu mestu francoske pokrajine Alzacije. V Evropski uniji ima kraj pomembno vlogo, saj so v njem sedež Sveta Evrope (od leta 1949), Evropsko sodišče za človekove pravice ter eden od dveh sedežev sveta Evropskega parlamenta (drugi je v Bruslju).

Naslednji postanek je bil v Reimsu v regiji Šampanja-Ardeni. Kot zanimivost naj povem, da v tem mestu stoji notredamska katedrala, vendar ne tista, slavna, ki jo poznamo iz dela Victorja Hugoja Notredamski zvonar. Quasimodo namreč živi v pariški katedrali Notre-Dame. Vredna obiska je tudi bazilika svetega

Remija, poimenovana po mestnem zavetniku.

Sledil je Pariz, mesto zaljubljenec, kraljev, glavno in obenem največje mesto v Franciji, prav tako glavno mesto osrednje francoske pokrajine Ile-de-France. Ena turistično najbolj obleganih evropskih prestolnic slovi po Eifflovem stolpu, ki si ga je kot začasno zgradbo med svetovno razstavo Expo 1889 zamislil inženir in arhitekt Gustave Eiffel. Stolp je ostal in je danes zaščitni znak Pariza, viden daleč naokoli. Stoji na trgu Champ de Mars ob reki Seni. Zgrajen je bil iz 15.000 kovinskih delov s skupno maso 8.000 ton. Prva etaža stolpa je na višini 57 metrov, druga na 155 in vrh na 300 metrih. Leta 1954 so za potrebe televizije namestili še dodatne antene, tako da je zrasel na skoraj 321 metrov.

Ena od znamenitosti Pariza so tudi Elizejske poljane – znana pariška avenija in ena najslavnejših ulic na svetu. Dolga je dva kilometra in poteka med trgoma Place de la Concorde ter Place Charles de Gaulle, kjer je Napoleonov Slavolok zmage. Zgodovinsko os predstavlja vrsta spomenikov, ki se v dokaj ravni črti vrstijo od središča mesta proti zahodu. Začenja se z Louvrom, nadaljuje

pa skozi vrtove Tuileries in že omenjene Elizejske poljane do Slavoloka zmage na Trgu Étoile.

V mestu se nahaja nekaj svetovno znanih muzejev. Najznamenitejši je Louvre – najbolj obiskan muzej na svetu in zgodovinski spomenik v središču Pariza, na desnem bregu reke Sene. In katera je najbolj znana slika, ki visi v njem? Mona Liza, seveda, kdo je ne pozna? Vendar ni odveč podatek, da ne boste videli izvornika, saj je ta nekje varno spravljeno, pa tudi ponaredku se ne morete zelo približati. Zelo znana sta tudi muzej sodobne umetnosti center Georges Pompidou ter muzej znanosti Cité des Sciences et de l'Industrie v parku Vilette. Les Invalides je mešanica med muzejem in pokopališčem, tam pa počiva veliko francoskih vojaških osebnosti, vključno z Napoleonom. Hiter pregled muzejev s tem še ni končan – Musée d'Orsay je francoski narodni muzej, svojevrstna muzeja in spomin na preteklost pa sta cerkev in grobnica številnih znanih mož ter žena Francije Panteon in pariška univerza v Latinski četrti Sorbona.

O Parizu in Franciji bi lahko govorili še zelo dolgo, vendar so se dijaki vrnili domov, za nas pa je bilo konec prijetnega predavanja. Kdo ve, morda kdaj sami obiščemo to čudovito mesto.

Jerica Kapus

Predavanje s tolmačko

LIONS KLUB

POMAGAL Z OBLAČILI

Članica Lions kluba Celje Mozaik Sonja Punčuh in Ljudmila Gorenak sta vnovič velikodušno priskočili na pomoč Karmen Medved ter njenima dvojčkoma Žigi in Žanu.

Zbrali sta igrače in oblačila, veliko jih je sama kupila gospa Punčuh, ki sta jim jih podarili. Žiga in Žan sta že prava mala korenjaka, ki bosta decembra dopolnila dve leti, ter pridno skrbita, da imata mamica in očka vedno veliko dela. Karmen je bila pomoči zelo vesela, saj pri majhnih otrocih, ki hitro rastejo, oblačil vedno primanjkuje. Pa tudi življenjski stroški so visoki, zato si novih oblačil ne morejo vedno privoščiti.

Vsem, ki so sodelovali v dobrodelni akciji, se iskreno zahvaljujemo, zlasti gospema Sonji in Ljudmili, ki nikoli ne pozabita na naša mala nadobudneža.

Vanja Marinšek

Predaja oblačil in igrač

Žan in Žiga

NARAŠČAJ

Družina Brumec

Tatjana Denise Tomše, Gorazd Slana in njuna prvorojenka Lara

V presledku nekaj dni sta se rodili Lara Brumec in Lara Tomše Slana. Obe družini smo člani društva že obiskali in ponosnim staršem iskreno čestitali. Prav tako smo obema mamicama podarili elektronsko varuško, saj njen nakup za vsako mlado družino predstavlja precejšen strošek. Vsem želimo veliko zdravja in ljubezni ter razigranih dni.

Članice in člani Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče

NEIZBRISNI SPOMINI

Ko so Nemci leta 1941 okupirali Jugoslavijo, je Hitler z balkona mestne hiše v Mariboru tulil: »Naredite mi to deželo spet nemško!« Pričeli so nas izseljevati iz domov. Trinajstega septembra istega leta je Gestapo v prisotnosti znanca iz sosednje ulice, ki nas je prijavil, ob štirih zjutraj tolkel po naših vhodnih vratih in zahteval, naj vstanemo. Da smo se oblekli in pripravili prtljago, smo imeli nekaj več kot pol ure. Ker smo jih pričakovali vsako noč, smo že imeli pripravljena dva kovčka in očetovo potovalno skrinjo. Sosea Anka je naše premoženje odpeljala v prostore takratne deklške meščanske šole v središču mesta. Ko je Gestapo nabral dovolj ljudi, so nas potisnili v tovornjake s pokritimi pobjavami. Starša sta mi povedala, da je bilo tovornjakov dvanajst.

Ko smo prispeli v hleve gradu Rajhenburg, so nas popisali – z imeni, priimki, naslovi in poklici. Na ustanovnem občnem zboru junija leta 1991 sem bil na omenjenem gradu kot edini iz Primorske izvoljen v izvršni odbor z nalogo ustanavljanja društva izgnancev. Na eni od sej odbora je sedanja predsednica društva Ivica Žnidaršič iz Muzeja novejšeg zgodovine v Ljubljani prinesla knjige, v katerih so z nemško pedantnostjo popisani izgnanci, med njimi tudi naša družina.

Po popisu so nas odpeljali na dolg senik, kjer so nam, štiričlanski družini, na levi strani dodelili pet kvadratnih metrov prostora. Spali smo na slami, kaditi ali prižigati vžigalice pa je bilo strogo prepovedano. Levi del senika smo poimenovali hotel mu, desni pa hotel ihaha, saj so bili na levi strani pod nami hlevi za govedo, na desni pa za konje. Trije fantje iz Celja smo sestavili rajhenburško himno, ki pa sem jo pozabil. Ko smo se po vojni srečali, smo jo spet zapeli.

Na stvari, ki smo jih imeli s seboj, je vedno pazil eden od staršev ali 17-letna sestra Palmira, saj so tabo-

riščniki kradli kot srake. Na seniku nas je bivalo okrog osemsto. Preden so ponoči ugasnili luči, je oče na vse tri ročaje prtljage privezal debelo vrv, drugi konec pa odraslim za zapestje. Denar je hranila mama. Zašitega je imela v širokih podvezah z dvojno elastiko. Ne v Rajhenburgu, v ustaškem taborišču v Slavonski Požegi, Bosanskem Novem ali taborišču za pravoslavne Srbe v Stari Gradški in Požegi jih ni nikoli snela, saj je bilo v njih vse naše premoženje.

Pri vhodnih vratih senika smo imeli nočno posodo, imenovano kibla, saj je bilo po policijski uri gibanje po taborišču prepovedano. Kibla je imela štiri okrogle železne ročaje, za vrati pa sta bila dva lesena droga, dolga približno štiri metre. Zjutraj jo je osem moških na drogovi odneslo v latrino, kjer so jo izpraznili in splaknili. Jašek v latrini je bil širok med osemdeset in sto centimetri, dolg od petnajst do dvajset metrov ter dvakrat globlji od višine sedemletnega fanta. Prek njega so bile nameščene trimetrskve kvadratne grede. Nad jaškom je bil s skobami pritrjen stebriček enakih dimenzij in višine med trideset in petintrideset centimetri. Na sprednjo stran so bile pribite deske za pod, prav tako na stebričkih, kjer je bila okroglina premera petnajst centimetrov, namenjena za sedenje. Vse to je bilo

ograjeno z meter in pol visokimi deskami, latrina pa je bila brez strehe. Med žensko in moško latrino je bila dvometrska pregrada. Nekoč je majhen otrok padel v fekalije, neki Nemec pa ga je z drogom potopil v greznico, da se je zadušil.

Kuhinjski del, ki sem ga ob letošnjemu mednarodnemu dnevu gluhih pokazal skupini iz Društva gluhih in naglušnih Koper, je bil na štirih pokončnih gredah. Dve sta bili višji, pokriti z deskami, da ob deževju ni zamakalo. Imel je le streho in ni bil obit z deskami. Hrano so kuhali v kotlih, narejenih iz dveh 200-litrskih bencinskih sodov, ki so jim naredili ročaje. Ognjišče je bilo na tleh.

Hrana je spominjala na prašičjo krmo – rumeno korenje, podzemna koleraba, droban neolupljen krompir, za zgotitev pa ješprenj. Mesa je bilo le za okras. Za dnevni obrok smo dobili nekakšno joto iz sesekljanih zeljnatih glav, drobnega krompirja in luknjastega fižola, z žužki za prilogo. Zvečer smo dobili kisló zelje. Zraven kuhinje so bile vsak dan velike kadi zelja. Štiričlanska družina je za zajtrk dobila kilogram težko štruco črnega kruha, imenovanega komis, in nadomestek črne kave.

Blizu latrin je bilo nekaj štedilnikov, kjer so ženske lahko kuhale za svoje družine, če so imele denar. V taborišče se je z vozom na konjsko vprego vsak dan pripeljal domačin

Levin Rodica je doživel in preživel strahote taborišča

iz Brestanice, ki je prinesel cigarete, vžigalice, meso, kruh in najpomembnejše življenjske pripomočke. Mama je od njega kupila cigarete in mast, ki smo jo mazali na komis. Skuhala nam je tudi golaž s testenami, da smo si občasno izboljšali skromno življenje.

Dvokrilna lesa pri vhodu v taborišče s široko bodečo žico je bila visoka dva metra. Med spodnjo stavbo in žično oviro je bilo okrog petdeset metrov čistine, deset metrov pod žično oviro pa se je pričel gozd. Vmes je od jutra do večera posedala neka ženska. Stražarji so se verjetno navadili na njeno početje, nekoč pa je s seboj prinesla dolgo desko in na njej ležala, kot bi se sončila. Potem je izginila. Ko so stražarji odprli leso tovornjaku in poklepetali s šoferjem, je verjetno pograbila desko, jo vrgla preko žice in pobegnila v svobodo. V taborišču se je govorilo, da je zbežala h gošarjem v gošo. Goša v narečju pomeni gozd, gošarji pa so na Štajerskem imenovali prve partizane. Večkrat sem se spraševal, ali je vojno preživela.

V gradu je bil nemški štab, v njem pa so bivali tudi otroci, odvzetim staršem, ki smo jih poimenovali ukradeni otroci. Videvali smo jih občasno, ko so bili na sprehodu. Vodili so jih pripadniki Hitlerjeve mladine s kljukastimi križi na rokavih, imenovani rjavosrajčniki. Ne vem, kaj se je zgodilo z njimi. Imel sem

Pripoved o težkih vojnih časih

dva prijatelja, ki sta bila ukradena otroka, brata Danija in Marjana. V Nemčijo so ju poslali na prevzgojo – pranje možganov z vojaškim režimom. Kot štiri- in petletni dečki so morali mirno in negibno stati tudi do pol ure, ne glede na vremenske razmere. Starejši Dani je bil precej nemiren in je pogosto nehote pomigal z glavo ali ramo, zato je bil večkrat kaznovan. Po golem hrbtu so ga, enkrat po dolgem, drugič po čez, natepli s šibo, in na njegovi koži so bile jasno vidne brazgotine v obliki šahovnice z dvainštiridesetimi polji. Prevečkrat sem jih preštel, da bi jih pozabil. Poleti, ko smo se hodili kopat v Savinjo, se nam ni nikoli pridružil, vedno je imel kakšen izgovor, saj ni želel, da mu šepetajo za hrbtom in s prstom kažejo nanj.

Ukradeni dečki naj bi, tako kot turški janičarji, postali elitna nemška vojska, sadisti brez srca, klavci, morilci in mučiteljji.

Sam sem prvič prestopil osnovnošolski prag 20. aprila 1946, ko sem bil star dvanajst let. Ko so ustanovili Društvo izgnancev Slovenije, sem s štirimi kartoni kraškega terana počastil vse takratne obiskovalce. Enako sem storil letos ob 50-letnici Društva gluhih in naglušnih Posavja Krško ter mednarodnemu dnevu gluhih. Po vrhunski prireditvi smo si v Krškem ogledali mestni muzej, kjer nam je zgodovinarica Irena Fuerst predstavila življenje in delo menihov trapistov. Priljubljeni sir trapist se imenuje po njihovem redu. Prav tako so menihi včasih izdelovali kakovostno čokolado. Ko sem v stekleni vitrini zagledal njen ovitek, sem se spomnil, da sem jo kot otrok za rojstni dan dobival od Adele Dečko. Rojstni dan sva slavila na isti dan. Podaril sem ji šopek rdečih tulipanov iz naše vrtnarije, ona pa mi je postregla z mareličnim kompotom in pecivom ter me obdarovala s čokolado, ki je bila takrat redkost in ne ravno poceni.

Po ogledu muzeja sem člane koprškega društva popeljal do taborišča, kjer sem preživel nekaj otroških let, ter jih, tako kot pred enaindvajsetimi leti, nagovoril s kozarčkom terana v roki. Spomin pa bo ostal.

Člani DGN Koper

Levin Rodica

PREDSTAVITVENA DELAVNICA ZA OTROKE

Na delavnici Gluhota in življenje z njo

Letošnje poletje smo predstavniki Društva gluhih in naglušnih Ljubljana dvakrat predstavili gluhotu in komunikacijo z gluhih. Po Ljubljani so potekale različne delavnice za otroke in povabili so nas, naj v njihovem okviru otrokom predstavimo svet, ki ga še niso pobliže spoznali.

Otroci se učijo osnov znakovnega jezika

Pred avtobusom veselja na Fužinah

Društvo Skala nas je povabilo, naj skupini otrok, ki se je na Fužinah srečevala junija in julija, predstavimo gluhotu. S Petro Rotar sva se odpravili v blokovsko naselje in tam naleteli na simpatične otroke, ki se družijo med seboj ter se pod okriljem omenjenega društva učijo in igrajo. Bili so zelo neposredni in jih gluhotu ni bilo prav nič strah. Petra je spregovorila o tem, kako je, če si gluh, kaj gluhi zmorejo narediti sami ter kako živijo. Skupaj sva jim predstavili znakovni jezik in razložili, kako komunicirati z gluho osebo. Takoj jim je bilo jasno, da vpitje na gluhega ne bo pripomoglo k boljšemu razumevanju, in navdušeno so se učili eno-

ročne abecede ter osnovnih kretenj. Enourni obisk je minil, kot bi mignil.

Kmalu za tem nas je Neja Šeme povabila, naj v okviru počitniškega druženja veroučnih skupin za otroke, imenovanega oratorij, pripravimo delavnico. Povabilo smo sprejeli, saj je Sostro blizu društva, sosede pa smo želeli spoznati. Tudi tokrat je Petra z otroki spregovorila o svoji gluhoti in jeziku, nato pa so si pozorno ogledali odlomek z zgoščenke o Mojci Pokrajculji. Na delavnici, ki se je udeležilo okrog sto otrok, je sodeloval tudi Roman Demir.

Nataša Kordiš

POHOD V TAMAR

Tudi letos smo se člani planinske sekcije podali na pohod. Odločili smo se za dolino v Julijskih Alpah, Tamar. Trboveljčanke smo se morale že zgodaj odpraviti od doma, saj je bilo zbirno mesto v Ljubljani. Jutro je bilo hladno, zato je bila vožnja prav prijetna.

Ko smo se zbrali, smo se prisrčno pozdravili, sedli v avtomobile in se odpeljali proti Gorenjski. Pot nas je vodila mimo Kranja, Radovljice, Jesenic, Mojstrane, Gozd Martuljka ter Kranjske Gore in kar naenkrat smo bili v Planici.

Planica, imenovana tudi dolina pod Poncami, je svetovno znana predvsem po smučarskih poletih. Razteza se od naselja Rateče do planinske postojanke v Tamarju, od tam naprej pa se dolina imenuje Tamar. Na zahodni strani Planice se nahaja pogorje Ponce z najvišjim vrhom Visoka Ponca (2274 metrov), na vzhodu Ciprnik (1745 metrov) in Sleme (1815 metrov), na jugu (Tamarju) pa Mojstrovka (2366 metrov), Travnik (2379 metrov) in Jalovec (2645 metrov).

Po ogledu smučarskih skakalnic, ki jih na novo gradijo, smo se podali proti Tamarju. Zlagoma dvigajoča se pot nas je vodila skozi gozdove in čez travnike, s katerih se odpira pogled na Ponce, Mojstrovko, Travnik in Šite.

Malce utrujeni smo prispeli do planinskega doma v Tamarju in si odšli ogledat še izvir Nadiže. Nadiža je prvi izvir Save Dolinke, ki izvira na nadmorski višini 1232 metrov in takoj pade v 12 metrov visokem slapu. Pot nadaljuje poskakujoč čez skale in v dolini takoj ponikne – vidna je le suha hudourniška struga. Voda pride na plano pri Ratečah v kraju Zelenci kot uradni izvir Save Dolinke. Od vznožja slapa do izvira vodi ozka strma skalnata pot, zato smo se previdno povzpeli do vrha. Ves trud je bil poplačan, ko smo zagledali čudoviti izvir zelenkaste barve in poskusili ledeno čisto vodo, ki na površje priteče med skalami. Malo smo si odpočili ter se počasi in previdno vmili po strmi poti nazaj v dolino.

Zbrali smo se v jedilnici planinskega doma, kjer smo imeli kratki letni občni zbor pohodnikov. Gospod Marinček je povedal nekaj uvodnih besed, nato pa dal besedo nam, saj smo se morali dogovoriti, kam se bomo na pohod odpravili prihodnje leto. Predlogov je bilo precej, cilja pa nismo natančno določili, saj imamo za to še dovolj časa. V domu smo se dobro okrepčali, popili kavo in se napotili nazaj v Planico, kjer smo pustili avtomobile. Na poti nas je presenetil rahel dež, ki je na srečo kmalu ponehal.

Vsak je imel svoj tempo

Iz Planice smo se odpeljali v športno, turistično, kulturno in družabno središče Kranjsko Goro, katere ime so ponesli v svet tudi planiški poleti. Okoliške idilične vasice so primerne za vse, ki bi si radi odpočili in se nadihali svežega gorskega zraka. Kranjskogorsko

območje je doživelo turistični razcvet zlasti konec petdesetih let prejšnjega stoletja, ko so na pobočju Vitranca postavili prve žičnice. Po ogledu mestnega središča smo obiskali lepo urejeni počitniški dom Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, nato pa se počasi odpravili proti domu.

Hiteli smo proti cilju

Pohod planincev v Tamar pa ni bil le pohod, saj je gluhih in naglušnim pomenil mnogo več. Veliko smo se pogovarjali ter skupaj občudovali gore, doline, travnike in rastlinje. Največ nam je pomenilo druženje, saj nam v prehitrem tempu življenja zanj vedno zmanjkuje časa. Hvala gospodu Marinčku za prijetno vodenje izleta.

Irena Kraj

Skupinska

Poletni ribji piknik v paviljonu

V dnevnem centru smo se pol leta srečevali pri raznih dejavnostih. Družili smo se vsak dan, posebne aktivnosti pa so bile na sporedu ob ponedeljkih, ko smo organizirali različne delavnice, primerne letnemu času in priložnostim.

Časa za pogovor ni bilo

Pomagali smo vsi

Čiščenje školjk

Ženske so poskrbele za pripravo hrane

Med drugim smo izdelovali veliko nočne voščilnice in pekli piškote za dan žena. Vsak teden smo skupaj brali časopise, imeli bralne urice in telovadili pod vodstvom Tajde Rataj. Skupaj smo kuhali zdravo hrano, ob sredah igrali družabne igre ter si na spletu ogledovali prispevke Spletne televizije, ob četrkih pa smo se v lepem vremenu sprehajali po Ljubljani. Če je bilo vreme slabo, smo se družili v prostorih društva, kjer smo imeli mini kino. Ob petkih smo obiskovali muzeje in razstave.

Pol leta je hitro minilo, pred dopustom pa smo organizirali ribji piknik. Pri kuhanju ribjih jedi so nam pomagale prostovoljke Zlatka, Anica in Barbara. Kuhale so školjke ter pekle ribe in lignje. Starejši obiskovalci dnevnega centra so pomagali pri rezanju zelenjave, saj je bilo z zelenjavo in čiščenjem školjk največ dela. Pripravili smo odlično solato iz paprike, paradižnika, kumar in peteršilja ter uživali v druženju ob dobrotah, ki smo jih pripravili.

Lada Lištvanova

Predavanje o požarni varnosti

Člani našega društva so izrazili željo, da bi organizirali predavanje o požarni varnosti, saj gluho-
ta in naglušnost povečujeta tveganje v primeru požarne in drugih nevarnosti. Osebe z okvaro
sluha so ovirane v komunikaciji ter pri sprejemanju in prepoznavanju zvokov iz okolja.

S pomočjo člana društva Stanislava Kolarja, ki je tudi član prostovoljnega gasilskega društva, smo navezali stik s prostovoljnim gasilskim društvom Okonina.

Predaval je Gregor Križnik, ki dežura na telefonski številki za klic v sili 112, tolmačila pa Duška Berložnik. Udeleženci so z zanimanjem spremljali predavanje ter predavatelju zastavili mnogo vprašanj, zlasti v zvezi s praktičnimi rešitvami v primerih požarne nevarnosti.

Predavanje je bilo razdeljeno na dva dela – eksplozije oziroma požare zaradi segrevanja nevarnih plinov v zaprtih prostorih ter požare zaradi vžiga drugih snovi, npr. električnih naprav, prekomernega segrevanja maščob pri kuhanju ...

Plini, ki se uporabljajo v plinskih štedilnikih, so brez vonja, barve in okusa, zato jim v procesu skladiščenja dodajajo snovi (označevalce), ki imajo vonj. S tem omogočijo zaznavanje uhajanja plina iz plinskih naprav. Pri vžigih drugih snovi je zelo pomembno, da upoštevamo varnostna pravila, zlasti kadar se gašenje lotevamo brez strokovne pomoči – prekiniti je potrebno dovod elektrike (varovalke), uporabiti primerna gasilna sredstva ter z njimi pravilno ravnati.

Predavatelj je predstavil gasilne aparate na prah, ki se za gašenje pogosto uporabljajo, saj so učinkoviti in enostavni za uporabo. Njihova edina slabost je v tem, da prah močno umaže okolico požarišča in ga je zelo težko odstraniti. Za manjše požare, npr. v avtomobilih, se uporabljajo gasilni aparati teže enega in dveh kilogramov. Gasilne aparate, težke šest in devet kilogramov, pa se večinoma uporablja za gašenje v zaprtih prostorih. Omenjenih

aparator se ne sme uporabljati za gašenje električnih naprav pod napetostjo nad 1000 voltov.

Kadar ob požarni nevarnosti potrebujemo strokovno pomoč prostovoljnih in/ali poklicnih gasilcev, pokličemo klicni center za obveščanje na brezplačno telefonsko številko 112. Zelo pomembno je, da klicatelj pove, kdo kliče, kaj se je zgodilo in kje se je zgodilo. Klicni center med klicem samodejno pridobi po-

datke o telefonski številki in lokaciji kličočega, pogovor pa se snema in se v skladu z novo zakonodajo hrani tri mesece. Zloraba klica je kazniva.

Na predavanju smo se seznanili predvsem s teorijo požarne varnosti, s predavateljem pa smo se dogovorili tudi za srečanje prihodnje leto, ko bo prikazal praktično uporabo gasilnih pripomočkov v gasilskem domu.

Vlasta Florjan

Tako gasimo z gasilnim aparatom

Predavanje

Predavanje o visokemu krvnemu tlaku

Predavanja o visokemu krvnemu tlaku se je udeležilo veliko članic in članov našega društva. Z ozaveščanjem, kako pomembno je, da si prizadevamo za čim bolj zdrav življenjski slog, smo v društvu naredili še en korak v pravo smer. Predavala je medicinska sestra Slavica Avberšek, tolmačila pa Duška Berločnik. Udeleženci so zastavili mnogo vprašanj, zato sta imeli z odgovori in tolmačenjem obe veliko dela.

O skritemu sovražniku, visokemu krvnemu tlaku, smo izvedeli veliko zanimivega. Predavateljica nas je uvodoma pozvala, naj povemo, kdo ima težave s povišanim krvnim tlakom, in ugotovila, da skoraj polovica.

Ker ni vidnih znakov, da ima oseba povišani krvni tlak, in ker se psiho-

fizično večinoma dobro počuti, pogosto mine precej časa, preden ga odkrijejo in ustrezno zdravijo. Poleg zdravega načina življenja je dobra preventiva tudi občasno preverjanje tlaka z merilnimi napravami. Najpogostejši dejavniki za nastanek povišanega krvnega tlaka so pomanjkljiva telesna dejavnost, nezdrava prehrana, pretirani stres in dednost.

Pri merjenju krvnega tlaka se ugotavlja višino sistoličnega tlaka, ki je višji, in diastoličnega, ki je nižji. Pri prvem se srčna mišica stisne in požene kri po telesu, pri drugem pa se znova odpre.

Povišani krvni tlak in z njim povezane težave se najpogosteje začnejo pojavljati okrog 40. leta starosti. Če bolezní ne zdravimo, so posledice zelo hude, saj povišani krvni tlak močno obremenjuje delovanje srca in ledvic, prizadene ožilje ter vpliva na vid. Povečuje tudi tveganje za nastanek srčnega infarkta – žilne obloge se zaradi povečanega pritiska krvi na stene žil odtrgajo in potujejo po krvi do srca, kjer lahko zamašijo arterijo. Prav tako pri povišanemu krvnemu tlaku obstaja sedemkrat večja možnost za nastanek možganske kapi.

Pri zdravljenju povišanega krvnega tlaka je najprej treba spremeniti način življenja, če pa to ni dovolj, je potrebna terapija s tabletami, ki se jih redno jemlje.

V devetdesetih odstotkih je terapija s tabletami doživljenjska. Na visoki krvni tlak nas opozarjajo tudi nekateri znaki, kot so jutranji glavobol, omotica, utrujenost, brezvoljnost, šumenje v ušesih in motnje spanja.

Predavanje smo zaključili z optimističnimi mislimi o tem, da lahko sami veliko naredimo za svoje zdravje in večinoma preprečimo nastanek povišanega krvnega tlaka. Predavateljica pa je vsem, ki so to želeli, tudi izmerila krvni tlak.

Predavanje je bilo dobro obiskano

Merjenje krvnega tlaka

Vlasta Florjan

TOLMAČEM NAJ SE ZAGOTOVI PROST VSTOP NA PRIREDITVE

Kadar gre gluha oseba s tolmačem na kulturno prireditve, mora poleg tolmačenja (z vavčerjem) zanj plačati tudi vstopnino, kar predstavlja dodatni strošek. Zaradi tega si gluhe osebe težje kot sliščeče privoščijo ogled kulturnih prireditev, saj je zanje obisk s tolmačem dvakrat dražji. Enako velja za obisk muzejev, razstavišč, vodene ogleda naravnih parkov, kraških jam, turističnih znamenitosti, predavanj ...

Po drugi strani imajo spremljevalci slepih in invalidnih oseb prost vstop na omenjene prireditve. Zato še težje razumem, zakaj brezplačen vstop ni zagotovljen tudi tolmačem, ki so prav tako neke vrste spremljevalci gluhih oseb, katerim tolmačijo v njim razumljiv, znakovni jezik.

Tolmačem bi bilo med drugim treba zagotoviti prost vstop na prireditve, v muzeje, naravne parke in kraške jame, saj tja ne gredo, da bi uživali, temveč delali – tolmačili gluhi osebi. Za mnoge gluhe dodatno plačilo vstopnine za tolmača predstavlja veliko breme, saj imajo v povprečju nižje dohodke kot sliščeči, zato se za tovrstne obiske odločajo manj pogosto.

Če bi imeli tolmači zagotovljen prost vstop, bi se gluhi skupaj z njimi večkrat udeležili kulturnih prireditev ali obiskali kraje, kjer je potrebno plačati vstopnino. Prav tako bi uporabili več vavčerjev, ki se zdaj neuporabljene kopičijo na njihovih domovih, saj jih razen pri maši, ki je brezplačna, nimajo kje uporabiti, ne da bi si s tem nakopali dodatne stroške. S tem bi dobili več priložnosti za vseživljenjsko učenje, saj bi si z omenjenimi obiski širili obzorje, kar bi pozitivno vplivalo na vse gluhe.

Sandi Lakner

Pet let folklorne skupine Veselje

Folklorna skupina Veselje upihnila pet svečk

Pisalo se je leto 2007. V Mestnem društvu gluhih Ljubljana se je rodila ideja o ustanovitvi folklorne skupine gluhih plesalcev. Med gluhih člani društva je bilo zanj veliko zanimanja. Na začetku nismo vedeli, kje dobiti koreografa, učitelja folklornih plesov in harmonikarja, vendar smo oviro premagali, in vaje so se lahko začele. Najprej smo vadili v skromnih prostorih društva, nato pa nam je Četrtna skupnost Ljubljana – Center na našo prošnjo dala v uporabo lepo opremljene prostore na Vodmatu.

Skupina je bila na začetku dobesedno gola in bosa, saj ni imela svojih noš, za izposojajo pa so posamezna društva zahtevala visoko izposojnino, ki si je nismo mogli privoščiti. Težave z nošami smo reševali z izposojajo pri prijaznih članih Folklorne skupine Emona in Folklorne skupine Tine Rožanc, največ pa nam je v tem obdobju s simbolno izposojnino ali brezplačno pomagala Akademsko folklorna skupina France Marolt.

S strani Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij je društvo pridobilo sredstva za izdelavo gorenjske noše, dekleta pa so sama, s prostovoljnim delom in pod strokovnim vodstvom slišče prostovoljke Ivanke Jerman iz Četrtni skupnosti Ljubljana – Center, izdelala naglavne zavijačke ter nekatere druge dele oblačil.

Folklorno skupino smo poimenovali Veselje, saj v njej plešejo sami pozitivno naravnani in veseli lju-

dje. V povprečju v skupini vadi in nastopa sedem parov, prvič pa so nastopili na kulturni prireditvi, ki jo je Mestno društvo gluhih Ljubljana organiziralo ob mednarodnem dnevu gluhih na Prešernovem trgu v Ljubljani. V petletnem obdobju je imela skupina 235 vaj, tridesetkrat pa je nastopila na prireditvah in tekmovanjih – med folklornimi skupinami sliščih ter območnih in regijskih prikazih kulturne dediščine s tega področja. Za nastope so prejeli številna priznanja.

Vsako leto se naučijo novi folklorni ples, njihov repertoar pa obsega gorenjske, štajerske in prekmurske plese ter plese Razkrižja in Slovenske Istre. V petletnem obdobju so za koreografijo in učenje plesa skrbeli Tomaž Bole, Klavdija Žabot, Marjan Pucelj in Tanja Drašler, na harmoniki pa jih že štiri leta spremlja Tine Dolinšek. V skupini so ali še plešejo plesalke Tončka Žunič, Hilda Skvarča, Irena Kregar, Ida Orešnik, Nada Glažar, Ivanka Mlakar, Darja Gregorič, Darja Vogrinc, Nina Rupnik, Simona Drev in Sabina Girandon ter plesalci Božo Vidic, Franjo Halič, Marjan Repše, Jože Kočevar, Janez Svete, Branimir Srdan, Jože Gregorič in Damijan Podboršek. V skupini si želijo še več članov – ne glede na to, ali so člani društva, jih bodo z veseljem sprejeli.

Ob petletnici delovanja skupini iskreno čestitamo za izvrstne nastope, ozaveščanje sliščih o težavah in specifičnosti gluhih ter za širjenje njihove kulture.

Indira Vehbić

OSMI GLEDALIŠKI FESTIVAL GLUHIH V MARIBORU

Eno od sobot konec oktobra mi je budilka prvič zazvonila ob šestih zjutraj. Hitro sem jo ugasnila, a je zazvonila še drugič. Tudi takrat sem jo ugasnila. Ko je zazvonila tretjič, sem skočila pokonci, saj me je zaskrbelo, da bom zamudila pomemben dogodek. Oblekla sem se in se odpravila v kuhinjo pogledat, ali imam vse potrebne rekvizite za nastope. Zbudila sem tudi ostale družinske člane, da bi mi stali ob strani pri pripravah ter si na festivalu ogledali nastope gluhih umetnikov.

V Maribor smo se pripeljali sredi dopoldneva, poiskali parkirni prostor in se natovorjeni odpravili proti dvorani, v kateri je potekal festival. Tam so me pričakali gledališčniki s Ptuja in skupaj smo se odpravili v garderobo, kjer smo se pripravili na vajo pred nastopom.

Začetek generalke se je zamaknil za eno uro, saj so imeli tehniki in tajnik mariborskega društva sestanek. Zaradi časovnega zamika smo bili vsi nastopajoči malce živčni, saj nismo vedeli, ali jo bomo lahko izpeljali v celoti. Ptujčani smo lučkarju povedali, kakšne luči potrebujemo, in se začeli pripravljati. Trema je naraščala, saj se je bližal čas nastopa, dvorana pa je bila vedno bolj polna.

Energične Štajerke smo nastopile s pesmijo v kretnji z naslovom 'Ustavil bi čas'. Obleke za nastop smo si izposodile pri ptujski modni oblikovalki Sanji Veličkovič in se v njih počutile kot kraljice. Iz srca se ji zahvaljujemo za radodarnost in pomoč pri izvedbi nastopa. Na odru smo blestele, saj to, kar delamo, delamo z veseljem in užitkom, obleka pa nam je dala poseben elan. Z nasmehom na obrazu smo nastop izvrstno izpeljale. Ko smo odšle z odra, smo bile že v garderobi deležne številnih čestitk.

Sledil je nastop ptujске skupine Tih teater. V predstavi z naslovom 'Začni dan z nasmehom na obrazu' je prikazala resnično zgodbo, ki bi se je morali Slovenci držati vsaki dan. Kostume za predstavo je izdelala Vlasta Škof, ki se ji zahvaljujemo za trud in dobro voljo. To pa ni bila zadnja predstava članov ptujске podružnice Društva gluhih in naglušnih Podravja, saj smo na koncu nastopili še s pesmijo v kretnji z naslovom 'Zakaj, zakaj'.

Na festivalu so izvrstno nastopili tudi umetniki iz ostalih društev gluhih in naglušnih. Pa naj še kdo reče, da gluhi nismo sposobni izpeljati kulturno-umetniškega dogodka na visokem nivoju. To sta dokazala tudi gluha povezovalca, prav tako člana ptujске podružnice mariborskega društva, mis gluhih Slovenije Mirjana Drumlič ter najboljši gluhi športnik Aleš Škof.

Lidija Letonja

Povezovalca Mirjana Drumlič in Aleš Škof

Nastopajoči iz ptujске podružnice

Začni dan z nasmehom na obrazu

DRŽAVNO PRVENSTVO GLUHIH V FUTSALU

Državnega prvenstva gluhih v futsalu so se na začetku oktobra poleg domačega moštva udeležile štiri ekipe iz Celja, Slovenskih Konjic, Maribora in Ljubljane. Tekmovanje je potekalo v športni dvorani Šolskega centra Velenje, za druženje pa smo najeli jedilnico v novem večnamenskem objektu Gaudeamus, v katerem ima svoje prostore tudi Visoka šola za varstvo okolja.

Sezname prijavljenih smo pred tekmovanjem poslali na Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije, kjer je sekretar Športne zveze gluhih Slovenije Anton Petrič določil tumirski tekmovalni sistem – vsaka ekipa je z vsemi ostalimi odigrala po dve tekmi, zmagalo pa je moštvo z največjim številom točk.

Organizacija dogodka je za društvo predstavljala velik zalogaj, saj je bilo treba poskrbeti za prostore, strokovne sodelavce, prehrano ter za nešteto podrobnosti. Vse je moralo potekati v določenem zaporedju in določenih časovnih terminih. Prostovoljcev iz športne sekcije žal nismo imeli, največ dela je opravil njen predsednik Aleš Fajfar.

Organizatorji smo se na dan tekmovanja v dvorani zbrali že zgodaj zjutraj. Postavili smo mizo za zapisnikarico Janjo Feguš in merilca časa Anteja Marušiča ter mize za pokale in medalje. Pripravili smo tudi prostor za medicinsko sestro Mando, ki je skrbela za poškodovane tekmovalce.

Zbor tekmovalcev je bil ob osmih, uradni del tekmovanja pa se je pričel pol ure kasneje. Po slovenski himni so prisotne pozdravili podpredsednik Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Velenje Franc Forštner, podžupan Mestne občine Velenje Franc Žerdin, predsednik športne sekcije velenjskega društva Aleš Fajfar ter sekretar športne zveze gluhih in tehnični delegat Anton Petrič. Tolmačila je Duška Berložnik.

Na tekmovanju sta sodila sodnika Rade Kovačič in Dražen Jurič. Dogajanje je potekalo, tako kot smo načrtovali, in veseli smo, da se ni nihče od tekmovalcev resneje poškodoval. Čeprav je bilo gledalcev bolj malo, je bilo vzdušje dobro. Najbolj smo si želeli zmage domačega moštva, ki je z rezultatom 4 proti 1 odlično začelo z zmago nad Ljubljančani, končalo pa na zadnjem, petem mestu. Za boljšo uvrstitev bo potrebnih več treningov in športne sreče.

Največ točk je zbralo ljubljansko moštvo in upravičeno osvojilo na-

slov državnega prvaka, drugo mesto je zasedel Maribor, tretje Celje in četrto Slovenske Konjice. Pokale in medalje sta podelila Franc Forštner in Anton Petrič.

Po končanem tekmovanju smo se odpravili na kosilo. Hrana je bila zelo okusna, porcije pa obilne. V jedilnici je Aleš Fajfar podelil priznanja najboljšim tekmovalcem. Najboljši strelca je postal Klemen Javornik, najboljši vratar Boban Vučetič in najboljši igralec Roman Krajačič.

Dogajanje smo zaključili v prijetnem vzdušju, sekretarka društva Urška Jakop pa si je lahko oddahnila od napore, ki ga je vložila v organizacijo. Dela ni bilo malo, prireditvev pa je brezhbno potekala.

KONČNI VRSTNI RED

1. Ljubljana
2. Maribor
3. Celje
4. Slovenske Konjice
5. Velenje

NAJBOLJŠI TEKMOVALCI PRVENSTVA

Klemen Javornik – najboljši strelca
Boban Vučetič – najboljši vratar
Roman Krajačič – najboljši igralec

Vlasta Florjan

Ekipo MDGN Velenje

Ribiški maraton za gluhe in naglušne

Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče je v letošnjem letu prvič izvedlo ribiški maraton za gluhe in naglušne. Na jezeru v Zrečah smo ga organizirali konec septembra.

Zbrane je pozdravil predsednik društva Matevž Marinko, pravila pa predstavil član Alojz Govedič. Na tekmovanju se je pomerilo petindvajset ribičev, ki so tekmovali posamično in ekipno. Prve tri ekipe so prejele pokale, najboljši trije posamezniki medalje, uvrščeni od četrtega do desetega mesta pa praktične nagrade, ki sta

Skupinska

jih podarili podjetji Unior in Swaty Comet. Za nagrade se jima zahvaljujemo.

Maraton je bil med ribiči dobro sprejet, zato ga bomo zagotovo še organizirali. Tudi toplo sončno vreme je pomagalo, da smo tekmovanje uspešno izpeljali.

Vanja Marinšek

Društvo	Tekmovalec	Teža v gramih posamično	Teža v gramih ekipno	Uvrstitev ekipno
DGN Ljubljana	Ivan Vačovnik	6.710	20.520	1.
	Igor Mežnar	8.630		
	Klemen Žnidar	5.180		
MDGN Slovenske Konjice, Vitanje, Zreče - A	Alojz Govedič	6.760	16.600	2.
	Matevž Marinko	6.130		
	Peter Kvas	3.710		
DGN Maribor	Jože Koser	1.290	11.500	3.
	Andrej Klančnik	7.970		
	Danilo Vidovič	2.240		

Tekmovalec	Društvo	Teža v gramih	Uvrstitev
Igor Mežnar	DGN Ljubljana	8.630	1.
Andrej Klančnik	DGN Podravja Maribor	7.970	2.
Alojz Govedič	MDGN Slovenske Konjice, Vitanje, Zreče - A	6.760	3.

Najboljši posamezniki

Najboljše tri ekipe

Tekmovanje v ribolovu na jezeru Vogršček

Tradicionalno tekmovanje v ribolovu na jezeru Vogršček je bilo tudi letos uspešno, saj se ga je udeležilo dvajset ribičev iz šestih društev, ulov pa je bil dober.

REZULTATI POSAMIČNO

	Tekmovalec	Društvo	Ulov v gramih
1.	Ljubo Gotovnik	MDGN Velenje	6.670
2.	Alojz Govedič	MDGN Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče	5.070
3.	Albin Šmidlehner	DGN Koroške	3.130

Skupinska

Zmagovalec je vnovič ujel rekordno težkega krapa. Čeprav je na začetku tekmovanja kazalo, da bomo lovili v dežju, se je vreme

dobro držalo. Štiri ure ribolova so hitro minile. Sledilo je tehtanje rib, kosilo in razglasitev rezultatov.

REZULTATI EKIPNO

	Društvo	Ulov v gramih
1.	MDGN Velenje	7.680
2.	MDGN Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče	5.820
3.	DGN Koroške	4.540
4.	DGN Ljubljana	3.820
5.	DGN Severne Primorske	2.320
6.	DGN Celje	2.240

Zahvaljujemo Ribiški družini Renče, ki nam že od začetka pomaga pri izvedbi tekmovanja.

Mojca Kometl

Spletna TV je globalni medij, ki informira in izobražuje s sliko, tekstom, znakovnim jezikom ter z zvokom.

Spletno informiranje je celovito, ažurno, relevantno ter časovno in prostorsko neomejeno.

Vabimo vas k ogledu naših prispevkov, ki so s klikom dostopni na spletni strani Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije www.zveza-gns.si.

PREGLED LETOŠNJEGA DOGAJANJA V ORIENTACIJSKEMU TEKU

Maja je v Postojni potekalo državno prvenstvo v orientacijskem teku. Državna prvenstva so tekmovanja, kjer posamezniki lahko osvojijo naslov državnega prvaka. Vsako leto se praviloma izvedejo državno prvenstvo na dolge in srednje proge, sprint ter štafeta. Naše moštvo je zastopalo orientacijski klub Azimut. Kljub oviram in zahtevnemu terenu se je v skupini M 50 odlično odrezal Pavel Rejec, ki je na dolgi progi osvojil tretje mesto. Čestitke.

pridobivajo točke, tisti, z največ točkami v posamezni kategoriji, pa ob zaključku sezone postanejo zmagovalci. Štejejo najboljše časi petih tekem, ki se točkujejo. V sklopu lige je bilo izpeljanih osem tekem. Vladan Vukajlovič je v kategoriji M 21 B osvojil odlično drugo mesto, Pavel Rejec v kategoriji M 50 solidno četrto mesto, meni pa se je v kategoriji Ž 21 B za las izmuznilo tretje mesto. Z uvrstitvami smo bili zadovoljni, za borbenost in vztrajnost pa si prav gotovo zaslužimo pohvalo.

Marjana Rejec (prva z desne)

Vladan Vukajlovič

Čaka nas še mednarodno orientacijsko tekmovanje po ulicah Benetk, kjer bomo pridobili nove izkušnje. V Benetkah se vsako leto novembra zbere okrog tri tisoč orientacistov iz vse Evrope. Tekmovanje je zaradi labirinta ulic zelo priljubljeno, tek pa predstavlja enkratno doživetje. Dolžina prog in različne kategorije so prilagojene starosti tekmovalcev med 10 in 75 leti, na tekmovanju pa se pomerijo tudi gluhi orientacisti. Veseli smo, da se jim bomo letos pridružili.

Marjana Rejec

V drugi polovici avgusta je bilo tradicionalno tridnevno mednarodno tekmovanje v orientacijskem teku, imenovano Cerkno Cup. Prvi dan smo na dolgi progi nastopili na Godoviču, drugi dan na srednji v Dolah pri Idriji, tretji dan pa na skrajšani dolgi progi v Cerknem. Tekmovanja se je udeležilo 200 orientacistov iz vse Evrope. Bilo je naporno, proge zahtevne in strme, tekmovali pa smo v hudi vročini. Kljub težkim razmeram mi je v kategoriji Ž 21 B uspelo osvojiti tretje mesto.

Letos smo se udeležili tudi Slovenske orientacijske lige – sklopa tekem, na katerih tekmovalci

Vladan Vukajlovič, Marjana in Pavel Rejec

Hoja za dobro telesno pripravljenost in zdravje

Hoja krepi duha in telo

Telo je namenjeno gibanju, in če ne boste postali ali ostali telesno aktivni, bo po najstniških letih vaša telesna zmogljivost začela usihati. Celo zmerna kondicijska aktivnost, ki je primerna za zrela in pozna leta ter za tiste s slabšo kondicijo, izboljša tako telesno zmogljivost kot zdravje. Če boste redno telesno dejavni, boste imeli več energije, bolj učinkovito boste lahko užili življenje, obenem pa boste zmanjšali tveganje za nastanek zdravstvenih težav in bolezni.

Prakticirajte aktivni življenjski slog! Pojdite na sprehod. Hodite po stopnicah. Pešajte v službo ali po opravkih.

Pri mladih ljudeh bo redna telesna dejavnost pripomogla k izboljšanju telesne zmogljivosti in učinkovitosti pri športu. Telesna dejavnost v skupini (športni ali rekreacijski) daje tudi priložnost za sklepanje novih znanstev in prijateljstev. Z njeno pomočjo bodo vaše mišice bolj napete, izboljšali boste telesno držo in videz ter se počutili bolj živahne.

V srednjih letih vam bo telesna dejavnost pomagala k boljši telesni pri-

pravljenosti ter dala energijo in zaupanje, da bodo to res vaša najlepša leta. Redna telesna dejavnost ščiti tudi pred zdravstvenimi težavami in boleznimi ter pomaga pri obvladanju stresa, ki ga prinaša sodobno življenje. Žalostno je, da začno srčni bolniki rekreativno pešati šele po operaciji ali infarktu, zato ker morajo. Bolje je bolezen preprečiti, kot jo zdraviti. Zato začnite zdaj!

V zrelih letih boste s pomočjo telesne dejavnosti vzdrževali moč in gibljivost. To vas bo ohranilo aktivne in vam omogočilo nadzor nad življenjem. Pešanje sposobnosti, ki ga prinesejo leta, je neizogibno, vendar temu procesu s pomočjo telesne dejavnosti lahko kljubujete. Redna telesna dejavnost je življenjskega pomena za ohranjanje neodvisnosti.

Hoja je vsestranska. Pešajte lahko ne glede na starost in raven telesne zmogljivosti, le hojo morate prilagoditi vašim posebnim potrebam. Hoja je prikladna. Pešajte lahko povsod, za to ne potrebujete nobene posebne opreme, naprav ali rezervacije prostora. Hoja je poceni, saj vam zanjo ni potrebno plačevati članarine in prispevkov ter kupovati posebne športne opreme. Hoja predstavlja prijeten način spoznavanja okolice. Opazujete jo lahko v mestu ali na podeželju ter postanete del nje. Tudi s tem zmanjšujete stres. Hoja je nezahtevna. Zanj ne potrebujete posebnih sposobnosti, spretnosti ali koordinacije. Hoja je najbolj priljubljena oblika telesne dejavnosti, zlasti med ljudmi v srednjih letih in med starejšimi. Zato pešajte vsaj trideset minut na teden.

Roko na srce, kdaj ste se nazadnje odpravili na dolg sprehod v naravo? Je od tega minilo že precej časa? Potem je čas, da poiščete udobne čevlje ali športne copate in vzamete pot pod nogo. Ni treba, da je to štiriurna hoja po gorah, tudi izlet v bližnje gozdove in sprehod čez travnike bosta dovolj. Ne le za gibanje, temveč tudi za sprostitev in zbitstitev. Sprehod po svežem zraku je pravi vrelec mladosti. Poiščite somišljenika, saj vam bo v prijetni družbi v še večji užitek.

Marjana Rejec

Pojdimo na sprehod

Prejemniki medalj in priznanj

Pokali

TURNIR V MALEM NOGOMETU

Člani športnega društva gluhih Silenti smo sredi septembra v Bovcu organizirali športno prireditev z dobredelnim koncertom. Zbrani denar smo podarili družini iz Bovca, ki potrebuje pomoč.

Gabrijel Karavanja

Otroški turnir

Dobitniki pokalov

Prireditev se je s prijetnim druženjem ob glasbi DJ Simonaia pričela v petek zvečer. V soboto dopoldne so se na turnirju pomerili otroci iz Čezsoče, Bovca in Žage. Zmagala je ekipa iz Čezsoče, mladi tekmovalci pa so za borbenost in dobro igro prejeli medalje ter priznanja.

Popoldne se je začel turnir odraslih, ki so se ga udeležile ekipe Prva vrsta.net, ŠRD Doblar, AS Balan, Guines, Soča in Kostim. Prvo mesto je osvojila ekipa Prva vrsta.net, drugo je pripadlo ekipi ŠRD Doblar, tretje pa ekipi AS Balan. Vse tri ekipe so prejele pokal, denarno nagrado in vrednostne bone za rafting, kanjoning ter hydrospeed. Ekipa Guines je za četrto mesto prejela pokal in bone za kosilo v Bovcu. Za peto in šesto mesto sta ekipi poleg pokala dobili osvežilno pijačo.

Najboljši strelec turnirja je bil Aljaž Laharnar (Prva vrsta.net), najboljši vratar Janez Melnik (ŠRD Doblar), najboljši igralec Tine Kravanja (Guines), najboljša peterka pa igralci iz ekipe Prva stran.net. Pokale sta za dobro sojenje prejela tudi sodnika Jure Bradaškja in Valter Mlekuž. Za medalje in pokale se iskreno zahvaljujemo Dentalnemu centru dr. Lah Kravanja.

Večer sta nam z dobro glasbo popestrili glasbeni skupini Tretja izmena in ansambel Globina, spregovorila pa sta tudi župan občine Bovec Siniša Germovšek ter predsednica Lions kluba Soča Kobarid Sanda Lah-Kravanja.

Iskrena hvala vsem, ki ste kljub kriznim časom pripomogli k izvedbi naše prve športne prireditve v Bovcu. Želimo si, da se prihodnje leto znova srečamo.

**Gabrijel Kravanja, Lea Lukner
in Kaja-Zlatka Hötzl**

Turnir odraslih

Zabavali smo se pozno v noč

SEZNAM DRUŠTEV

gluhih in naglušnih po Sloveniji

Društvo

DRUŠTVO GLUHIH IN NAGLUŠNIH LJUBLJANA

Ulica za travniki 40
Ljubljana
T: 01 528 44 93
F: 01 528 43 61
M: 031 616 603
E: dgn.ljubljana@siol.net
S: www.dgnl.si

Uradne ure:

ponedeljek in petek:
8.00 – 12.00
sreda:
8.00 – 12.00 in
15.00 – 18.00

DRUŠTVO GLUHIH IN NAGLUŠNIH PODRAVJA MARIBOR

Trubarjeva ulica 15
Maribor
T: 02 252 21 82
F: 02 620 88 51
M: 041 777 132
E: dgn.maribor@guest.arnes.si
S: www.dgnp-mb.si

Uradne ure:

ponedeljek: 9.00 – 12.00
sreda:
9.00 – 12.00 in
14.00 – 18.00

DRUŠTVO GLUHIH IN NAGLUŠNIH CELJE

Lešničarjeva 5
Celje
T: 03 493 02 02
F: 03 548 37 40
E: dgn.celje@guest.arnes.si
S: www.dgn-celje.si

Uradne ure:

ponedeljek in sreda:
8.00 – 12.00
četrtek: 10.00 – 18.00

Podružnica

TRBOVLJE

Cesta 1. junija
Trbovlje
T/F: 03 562 72 28
Uradne ure:
četrtek: 15.00 – 18.00

PTUJ

Potrčeva ulica 34
Ptuj
M: 031 809 841
Uradne ure:
petek: 16.00 – 18.00

Društvo

DRUŠTVO GLUHIH IN NAGLUŠNIH KOROŠKE

Trg 4. julija 26
Dravograd
T: 02 872 02 46
F: 02 872 02 47
M: 051 604 987
E: drustvo_gink@t-2.net

Uradne ure:

ponedeljek: 8.00 – 13.00
sreda:
8.00 – 13.00 in
15.00 – 18.00
petek: 8.00 – 12.00

DRUŠTVO GLUHIH IN NAGLUŠNIH SEVERNE PRIMORSKE

Sedejeva ulica 8
Nova Gorica
T: 05 300 17 81
F: 05 300 17 82
M: 040 911 500
E: dgnsp@siol.net
S: www.dgnsp.si

Uradne ure:

ponedeljek:
8.00 – 12.00 in
14.00 – 16.00
sreda: 15.00 – 18.00
petek: 8.00 – 12.00

DRUŠTVO GLUHIH IN NAGLUŠNIH KOPER

Župančičeva 18
Koper
T/F: 05 627 62 77
M: 041 777 169
E: dgnkoper@siol.net

Uradne ure:

ponedeljek in petek:
8.00 – 12.00
sreda: 13.00 – 19.00

Podružnica

SEŽANA

Pliskovica 15
Dutovlje
M: 031 877 944

Društvo**MEDOBCINSKO DRUŠTVO
GLUHIH IN NAGLUŠNIH ZA
GORENJSKO – AURIS**

Huje 23/a
Kranj
T: 059 044 600
F: 04 235 14 70
M: 041 777 036
E: dgn.kranj@guest.arnes.si
S: www.auris-kranj.si

Uradne ure:
ponedeljek: 15.00 – 19.00
sreda:
9.00 – 12.00 in
14.00 – 16.00
petek: 9.00 – 12.00

**DRUŠTVO GLUHIH IN
NAGLUŠNIH DOLENJSKE
IN BELE KRAJINE**

Glavni trg 11
Novo mesto
T/F: 07 332 47 77
T/F: 07 332 47 76
M: 041 377 961
E: dngm56@gmail.com
S: www.gluhinaglusni-
dolenjske.net

Uradne ure:
ponedeljek in torek:
8.00 – 12.00
sreda: 10.00 – 17.00

**DRUŠTVO GLUHIH IN
NAGLUŠNIH POMURJA
MURSKA SOBOTA**

Staneta Rozmana 11/a
Murska Sobota
T/F: 02 521 11 51
E: dngpms@siol.net
S: www.dgn-pomurja.si

Uradne ure:
vsak dan v tednu:
8.00 – 15.00

Podružnica**JESENICE**

Dom upokojeincev
dr. Franeta Bergerja
Ul. Staneta Bokala 4
Jesenice
T/F: 04 583 41 27

Uradne ure:
torek: 9.00 – 13.00

TRŽIČ

Trg svobode 10
Tržič
M: 041 908 550

Uradne ure:
sreda:
9.00 – 12.00 in
14.00 – 16.00
petek: 9.00 – 12.00

Društvo**DRUŠTVO GLUHIH IN
NAGLUŠNIH POSAVJA
KRŠKO**

Cesta krških žrtev 60
Krško
T: 07 492 13 92
M: 07 490 23 92
E: dgn.krsko@siol.net
S: www.gluhi-naglusni-
posavje.net

Uradne ure:
ponedeljek, sreda, petek:
8.00 – 12.00
sreda: 14.00 – 17.00

**MEDOBCINSKO DRUŠTVO
GLUHIH IN NAGLUŠNIH
VELENJE**

Efenkova cesta 61
Velenje
T: 03 897 44 73
F: 03 897 44 74
M: 041 334 005
E: mdng@telemach.net
S: www.mdgnvelenje.si

Uradne ure:
ponedeljek in petek:
7.00 – 11.00
sreda: 14.00 – 18.00

**MESTNO DRUŠTVO
GLUHIH LJUBLJANA**

Trubarjeva cesta 24
Ljubljana
T: 04 430 30 08
F: 01 231 80 62
M: 040 552 960
E: mdg-ljubljana@guest.
arnes.si
S: www.mdgl.si

Uradne ure:
ponedeljek in petek:
9.00 – 12.00
sreda:
9.00 – 12.00 in 16.00 –
19.00

Podružnica**MOZIRJE**

Na trgu 20
Mozirje
(sedež Rdečega križa)
Uradne ure:
prvi delovni torek:
13.00 – 15.00

Društvo

**MEDOBČINSKO DRUŠTVO
GLUHIH IN NAGLUŠNIH
OBČIN SLOVENSKE
KONJICE, VITANJE, ZREČE**

Mestni trg 17
Slovenske Konjice
(zdravstveni dom)
T: 03 575 62 61
F: 03 759 04 15
M: 041 338 814
E: mdgn.slovenske.konjice@siol.net

Uradne ure:

ponedeljek: 9.00 – 12.00
sreda: 14.00 – 18.00
petek: 9.00 – 12.00

Podružnica

*Martinu
v slovo*

V 71. letu starosti je preminil naš dragi član Martin Balažič. Bil je dolgoletni član Društva gluhih in naglušnih Pomurja, zelo radoživ človek, poln delovnega elana.

Dragi Martin, naj ti bo lahka slovenska zemlja, vedno te bomo imeli v lepem spominu.

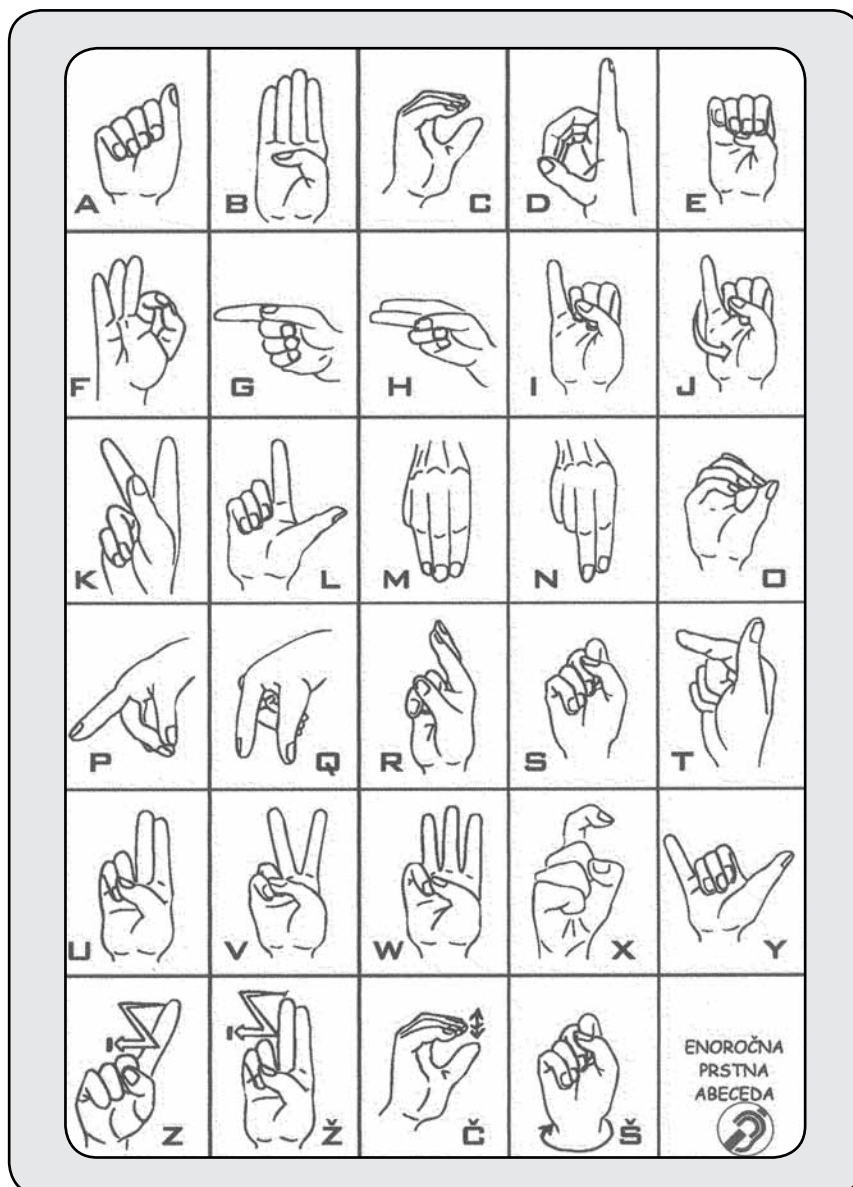
Svojcem izrekamo iskreno sožalje.

Člani DGN Pomurja Murska Sobota

Nemški proizvajalec baterij Ansmann je prek uvoznika, podjetja RT-TRI, z Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije podpisal pogodbo o donatorstvu. Njen cilj je povečati dostopnost baterij za slušne aparate v Sloveniji. Od vsakega paketa baterij za slušne aparate, kupljenega v trgovinah Merkur, Big Bang in DM v Sloveniji bo podjetje RT-TRI Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije darovalo 0,15 evrov. Denar bo namenjen za nakup pripomočkov za izboljšanje kakovosti življenja oseb, ki si jih zaradi socialne ogroženosti ne morejo privoščiti.

Vse, ki uporabljate slušne aparate, prosimo, da baterije zanje kupite v eni omenjenih trgovskih verig in s tem pomagate Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije.

V Zvezi pozdravljamo donatorstvo podjetja RT-TRI.

Summary – povzetek

Representatives from the Ministry of Labour, Family and Social Affairs, Public Services and Civil Society gathered at the Social Club's meeting organised by the Social Chamber of Slovenia. They discussed the late changes in the administration of social transfers, growing need for the care of elderly, increased poverty and other social problems that significantly challenge the definition of social state.

With the Ministry of Labour, Family and Social Affairs we are in the middle of discussion about the care for elderly deaf and hard-of-hearing. Our idea to have an independent unit for them initiated the proposal to establish at least three units within existing homes for the elderly, the first one to be in Gornja Radgona. Therefore the Ministry contacted Pomurje Club and we sincerely hope that the unit will soon be established providing all technical means to assist deaf and hard-of-hearing.

Olympic Committee of Slovenia has published the list of categorised world-class athletes.

Among them are the members of Slovenian Deaf Basketball Team who won the European Champion title. The status signifies the recognition of superb results.

Jožef Stefan Institute organised the conference about Language Technologies where representatives from the Faculty of Arts – sign language interpreter Boštjan Jerko and deaf teacher Marjeta Kulovec – presented a multiyear project called Slovenian Sign Language Corpus. Their aim is to build the corpus and make a step forward in the field of its research.

European Forum of Sign Language Interpreters and Slovenian Sign Language Interpreters Association are planning to organise the conference on new technologies in connection with advantages and disadvantages they bring to sign language interpretation. The conference will be held next September in Ljubljana and will most certainly attract numerous sign language interpreters from European Union and many deaf people from Slovenia.

